

KARPACZ
ZAWSZE GÓRĄ

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KARPACZ NA LATA 2021-2030

AKTUALIZACJA

SIERPIEŃ 2025

Autorami aktualizacji „Strategii rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030” są członkowie zespołu specjalistów spółki REFUNDA z siedzibą we Wrocławiu.

www.refunda.pl

Strategia powstała we współpracy i wsparciu pracowników Urzędu Miejskiego w Karpaczu i jednostek podległych Gminy Karpacz.

Spis treści

WPROWADZENIE	5
1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ GMINY KARPACZ.....	7
1.1. Sfera społeczna.....	8
1.2. Sfera gospodarcza	12
1.3. Sfera przestrzenna	14
1.4. Sfera klimatyczno-środowiskowa.....	18
1.5. Finanse Gminy	20
2. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, PRZESTRZENNYM I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWYM ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	21
2.1. Wstęp.....	22
2.2. Zasady	22
2.3. Scenariusze rozwoju	23
2.4. Wizja	24
2.5. Misja	25
2.6. Cele i kierunki działań	25
3. SPOJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA	45
4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	48
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	51
6. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	56
6.1. Zasady zagospodarowania dla Miasta Karpacza wynikające z ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego.....	58
6.2. Zasady zagospodarowania miasta Karpacz wynikające z celów rozwojowych miasta oraz kierunków polityki przestrzennej.....	68
6.3. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	72
6.4. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	73
6.5. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	73
6.6. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	74
6.7. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	74
6.8. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	75
6.9. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW ...	76
6.10. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	77

6.11.	Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	78
6.12.	Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	78
7.	OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	79
7.1.	Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa	80
7.2.	Obszary strategicznej interwencji w Gminie Karpacz	80
8.	SYSTEM REALIZACJI STRATEGII	84
8.1.	Zarządzanie realizacją Strategii	85
8.1.1.	Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii	85
8.1.2.	Procedura monitorowania	86
8.1.3.	Ewaluacja dokumentu	86
8.1.4.	Aktualizacja	87
8.2.	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	87
9.	RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	90
10.	SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	93

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 jest dokumentem, który określa długookresowy plan działania, wskazuje kierunki rozwoju, cele strategiczne Gminy, aby osiągnąć przyjęte założenia. Ustalenia te są podstawą do prowadzenia przez Urząd Miejski w Karpaczu polityki społeczno-gospodarczej. Strategia pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno - strategicznych obowiązujących w Gminie Karpacz. Podczas definiowania celów zadbane również o ich zgodność z dokumentami strategicznymi na wyższym szczeblu – strategią województwa, a także krajowymi i unijnymi dokumentami horyzontalnymi. Strategia będzie wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Karpacz, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 odzwierciedla wizję, potrzeby i aspiracje mieszkańców, a także stanowi odpowiedź na zgłaszane przez nich problemy i oczekiwane kierunki zmian.

Strategia Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Karpacz w określonym czasie. Niniejszy dokument został przygotowany w konwencji

partycypacyjno-ekspertckiej. W tworzenie Strategii zaangażowane były różne grupy podmiotów i środowisk – władze samorządowe, ze względu na ich znajomość uwarunkowań Gminy i mieszkańców, z uwagi na to, że są oni głównymi odbiorcami działań zawartych w Strategii, a także specjalistów, mających bezstronne i obiektywne spojrzenie na sytuację i zmiany w Gminie.

Proces opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 rozpoczęto w dniu 30 października 2024 roku uchwałą nr XVI/64/2024 Rady Miejskiej Karpacza w sprawie trybu i harmonogramu opracowania projektu aktualizacji „Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030”, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Pierwszym etapem opracowania Strategii Rozwoju było opracowanie Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Karpacz obrazującej stan obecny Gminy i jej potencjał.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 zostanie poddany konsultacjom społecznym, w tym z dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie we Wrocławiu a następnie opiniowaniu przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Zawartość Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 uwzględnienia wymagania określone w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności w:

- ❖ ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ❖ ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ❖ ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ❖ ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

- ❖ ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ❖ ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ❖ ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Karpacz

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KARPACZ NA LATA 2021-2030

Wizja

Misja

SFERA SPOŁECZNA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze społecznej

Kierunki działań w sferze społecznej

SFERA GOSPODARCZA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze gospodarczej

Kierunki działań w sferze gospodarczej

SFERA PRZESTRZENNA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze przestrzennej

Kierunki działań w sferze przestrzennej

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

Cele operacyjne w sferze klimatyczno-środowiskowej

Kierunki działań w sferze klimatyczno-środowiskowej

The background features a light gray line graph with an upward trend, overlaid on a 3D bar chart with three bars of increasing height. The bars are composed of several horizontal segments in varying shades of gray.

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY

**SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ GMINY KARPACZ**

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, w gminie Karpacz występują zarówno potencjały, jak i problemy rozwojowe. Ich identyfikacja jest niezbędna do prawidłowego sformułowania celów i kierunków działań w Strategii. Problemy i potencjały zidentyfikowano i przedstawiono odrębnie dla czterech sfer będących przedmiotem wcześniejszej diagnozy, tj.:

❖ sfery społecznej,

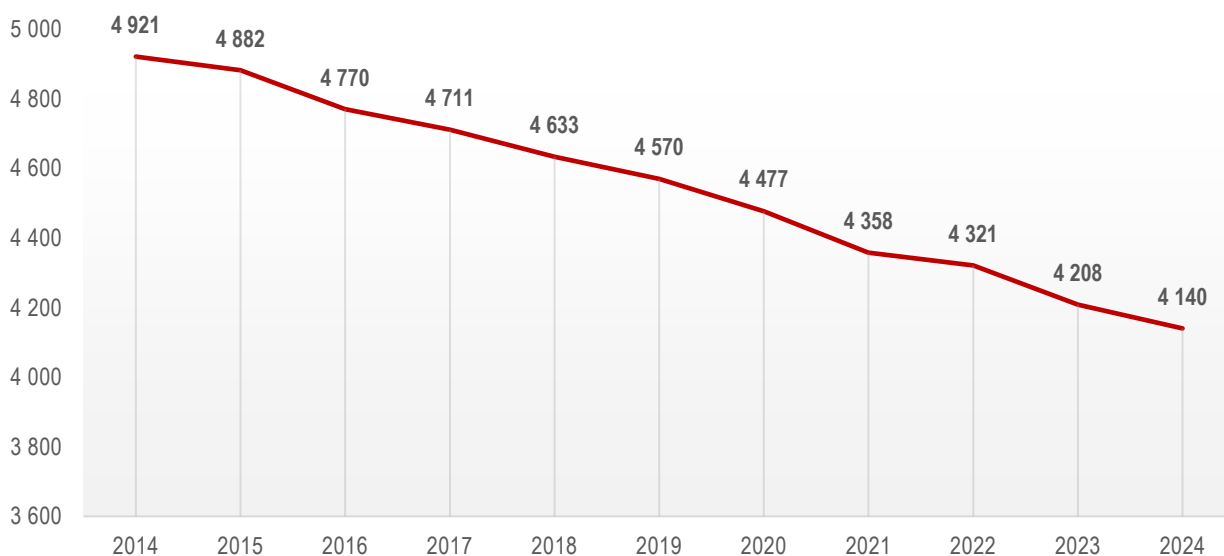
- ❖ sfery gospodarczej,
- ❖ sfery przestrzennej,
- ❖ sfery klimatyczno-środowiskowej.

Należy podkreślić, że we wnioskach z Diagnozy przedstawiono **najważniejsze problemy i potencjały**, które w największym stopniu wpływają na aktualną sytuację gminy i mogą wpływać na jej dalszy rozwój.

1.1. Sfera społeczna

Z przeprowadzonej Diagnozy wynika, że Gmina Karpacz zmagą się z problemami demograficznymi. Gmina Karpacz jest zamieszkiwana przez 4 140 mieszkańców (GUS, 2024). W stosunku do 2014 r. liczba ludności gminy

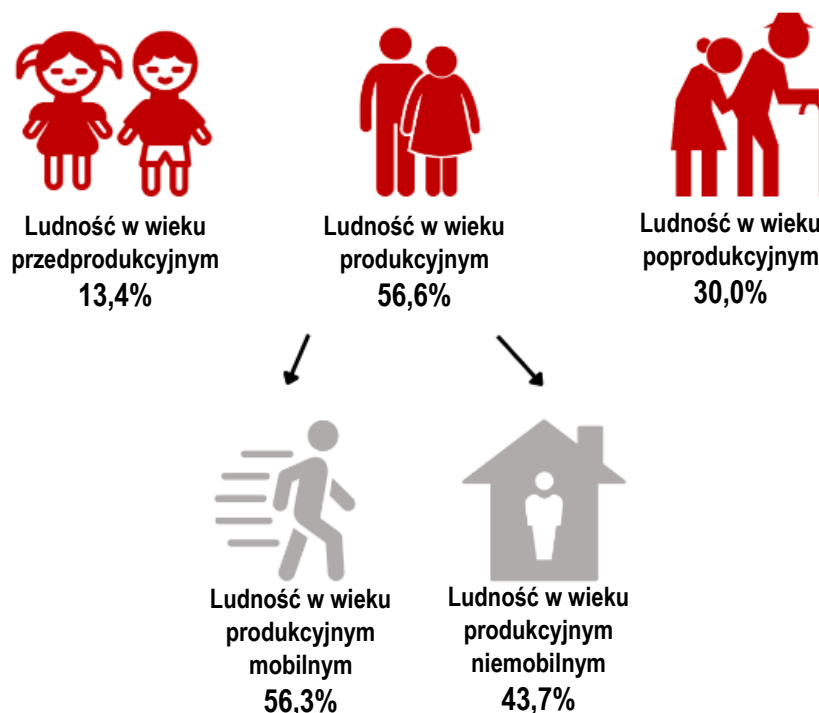
uległa zmniejszeniu o 15,87% (781 osób). Warto podkreślić, że problem zmniejszania się liczby ludności dotyczył zarówno Karpacza, jak i powiatu karkonoskiego oraz Dolnego Śląska i kraju.

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Karpacz w latach 2014-2024.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród czynników demograficznych, mających istotny wpływ na rozwój Gminy, szczególne znaczenie ma poziom aktywności zawodowej mieszkańców. Analiza struktury ekonomicznej ludności Gminy wykazuje zdecydowaną dominację osób w wieku produkcyjnym. Na

koniec 2024 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł zaledwie 13,4% w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców, w wieku produkcyjnym 56,6%, zaś w wieku poprodukcyjnym 30,0%¹.

W ostatnich latach odnotowywany jest przyrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy niemalże rocznym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Opisane powyżej zjawisko

powoduje wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, co potencjalnie stanowi zagrożenie dla rozwoju Gminy.

Ruch naturalny i wędrowniki

Na terenie Gminy Karpacz dostrzega się stale ujemny przyrost naturalny. W przypadku salda migracji wewnętrznych dostrzegalna jest negatywna tendencja

charakteryzująca się sumarycznym odpływem mieszkańców z Gminy, co przyspiesza proces starzenia się społeczeństwa.

Edukacja

W Karpaczu funkcjonuje Klub Dziecięcy „Maluszek” dla dzieci od 20 miesięcy do 3 lat. W 2025 r. działa w Karpaczu jedno przedszkole gminne i jedno przedszkole niepubliczne. Jak wynika z danych GUS odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

w gminie Karpacz jest najwyższy na tle gmin należących do powiatu karkonoskiego i wyższy od średniej regionalnej. Na terenie Karpacza w 2025 r. funkcjonuje szkoła podstawowa publiczna oraz szkoła niepubliczna. O sytuacji szkolnictwa podstawowego świadczą m.in.

¹ GUS. Stan na 31.12.2024 r.

wyniki egzaminu ósmoklasisty. Średnie wyniki egzaminu dla szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Karpacz kształtują się na zauważalnie wyższym poziomie względem średnich wyników dla powiatu karkonoskiego.

Niestety ten niewątpliwy atut gminy nie przekłada się na poprawę jej sytuacji demograficznej. W przypadku szkolnictwa średniego, w gminie swoją siedzibę ma Dolnośląski Zespół Szkół w Karpaczu.

Polityka społeczna i opieka zdrowotna

Pomoc społeczna prowadzona w Gminie Karpacz przyjmuje formę zarówno wsparcia finansowego, rzeczowego jak i systemowego. Za pomoc społeczną na terenie gminy odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). W siedzibie Centrum Integracji, Edukacji i Kultury w Karpaczu funkcjonuje Punkt Pomocy Rodzinie „Pozytywka”. Dyżurujący w nim terapeuti udzielają bezpłatnych porad m.in. dla osób potrzebujących i znajdujących się w trudnych sytuacjach. Mieszkańcy Karpacza ponadto mogą zwrócić się o pomoc do lokalnych instytucji pomocowych zlokalizowanych w Jeleniej Górze.

W stosunku do 2014 r. zarówno liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy, jak i liczba osób uległy znacznemu zmniejszeniu. Zmniejszyła się również liczba najuboższych gospodarstw domowych. Na terenie Gminy Karpacz zauważalne są zatem pozytywne zmiany, które doprowadziły do zmniejszenia sfery ubóstwa.

Jednak sytuacja nadal wymaga dalszych działań, zwłaszcza że w przyszłości należy spodziewać się wzrostu popytu na usługi związane z opieką nad osobami niesamodzielnymi, co może skutkować koniecznością rozwoju odpowiedniej infrastruktury.

Na terenie gminy funkcjonują dwie przychodnie oraz trzy apteki. Niestety mieszkańcy Gminy Karpacz posiadają na tle innych gmin porównawczych co najwyżej przeciętny dostęp do opieki medycznej. Dalszy rozwój systemu opieki zdrowotnej jest konieczny nie tylko ze względu na trendy demograficzne. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, dlatego priorytetowo należy traktować działania zmierzające do dostosowania systemu opieki zdrowotnej do sytuacji demograficznej, upowszechnienia i wzmocnienia profilaktyki w każdym wieku, popularyzacji kultury bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia i poprawy efektywności systemu opieki zdrowotnej.

Kultura, sport, turystyka i rekreacja

Potencjał kulturalny Gminy Karpacz opiera się na działalności kilku istotnych instytucji kultury oraz bogatej ofercie wydarzeń kulturalnych i sportowych. W mieście działają dwie instytucje wpisane do Rejestru Instytucji Kultury: Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza oraz Miejskie Muzeum Zabawek ze zbiorów Henryka Tomaszewskiego. Dodatkowo funkcjonuje Muzeum Sportu i Turystyki, aktywne na poziomie regionalnym i ogólnopolskim.

Mieszkańcy gminy wskazują również na zbyt mały nacisk na ochronę obiektów o wartościach kulturowych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.

Otwarte w 2024 r. Centrum Integracji, Edukacji i Kultury (CIEiK) organizuje różnorodne zajęcia i wydarzenia dla mieszkańców w każdym wieku. Miejska Biblioteka

Publiczna, mimo spadku liczby czytelników i wypożyczeń, wciąż pełni ważną rolę w edukacji i integracji lokalnej społeczności.

Karpacz regularnie organizuje liczne wydarzenia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym, które przyczyniają się do promocji miasta oraz integracji mieszkańców i turystów.

Problemem jest niekontrolowany napływ turystów, który stanowi obciążenie dla infrastruktury społecznej i technicznej gminy, a także powoduje wzrost presji ze strony deweloperów na zagospodarowywanie na cele budowlane terenów dotychczas przeznaczonych na rekreację.

Gmina Karpacz posiada nowoczesną infrastrukturę sportową oraz bogatą bazę noclegową. Miasto pełni tym

samym rolę ogólnopolskiego centrum lekkoatletycznego. W Karpaczu trenuje wielu mistrzów i rekordzistów. Gmina Karpacz dysponuje nowoczesną i zróżnicowaną infrastrukturą sportową, która sprzyja zarówno rozwojowi sportu wyczynowego, jak i powszechnej aktywności fizycznej mieszkańców. Kluczowym obiektem jest Stadion Lekkoatletyczny im. Ireny Szewińskiej, spełniający standardy IAAF i PZLA, na którym regularnie odbywają się zgrupowania Kadry Narodowej oraz liczne zawody sportowe, w tym Mistrzostwa Polski i mityngi lekkoatletyczne. Uzupełnieniem oferty są ogólnodostępne obiekty: hala sportowo-widowiskowa, boiska wielofunkcyjne, siłownie zewnętrzne, pumptrack, trasy biegowo-rolkowe, Street Workout i place zabaw.

Aktywność społeczna

Na terenie Gminy Karpacz, mimo imponującej liczby organizacji pozarządowych, aktywność społeczna mieszkańców – w tym także seniorów – nadal pozostaje na niezadowalającym poziomie. Niski poziom tożsamości lokalnej sprawia, że mieszkańcy nie czują więzi z miejscem zamieszkania, co przekłada się na słabsze uczestnictwo w działaniach wspólnotowych. Ważnym miejscem służącym polepszeniu aktywności społecznej i integracji mieszkańców jest otwarte w 2024 r. Centrum Integracji, Edukacji i Kultury.

Dane statystyczne pokazują, że gmina ma bardzo wysoki potencjał społeczny – w 2024 roku liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców wyniosła 100, co stanowi najwyższy wynik w powiecie karkonoskim i jeden z najwyższych w województwie dolnośląskim. Wskaźnik ten potwierdza również analiza Monitoringu Rozwoju Lokalnego, według którego Karpacz osiągnął najwyższy wynik wśród gmin porównywalnych. W praktyce na terenie gminy działa kilkanaście aktywnych stowarzyszeń i fundacji obejmujących obszary kultury, sportu, turystyki,

Z obiektów mogą korzystać bezpłatnie wszyscy mieszkańcy, co sprzyja integracji społecznej i promowaniu zdrowego stylu życia. Karpacz przyciąga także sportowców najwyższej klasy, co buduje prestiż miasta i wspiera jego promocję na arenie krajowej i międzynarodowej.

Sport w Karpaczu odgrywa istotną rolę w życiu społecznym, przeciwdziałając wykluczeniu i integruje mieszkańców. Wysoki poziom infrastruktury oraz aktywne działania promocyjne stanowią mocny fundament dla dalszego rozwoju miasta jako atrakcyjnego ośrodka sportowo-rekreacyjnego.

edukacji, integracji społecznej oraz ochrony środowiska. Ich różnorodność oraz zakres działania świadczą o silnym zapleczu społecznym, które może odegrać kluczową rolę w aktywizacji lokalnej społeczności.

Potencjał ten, choć widoczny w statystykach i strukturach formalnych, nie przekłada się jeszcze w pełni na rzeczywiste zaangażowanie mieszkańców. Dlatego też szczególnie istotne jest tworzenie przestrzeni do współpracy, wspieranie lokalnych inicjatyw oraz wzmacnianie działań, które budują tożsamość lokalną. Sprzyja temu również organizacja prestiżowych wydarzeń, takich jak Forum Ekonomiczne – jedna z największych imprez gospodarczo-politycznych w Europie Środkowo-Wschodniej – która corocznie odbywa się w Karpaczu. Obecność tak dużego wydarzenia nie tylko zwiększa rozpoznawalność gminy, ale może również budować dumę mieszkańców i wzmacniać ich poczucie przynależności do wspólnoty, co w dłuższej perspektywie może wpłynąć pozytywnie na ich aktywność społeczną.

Bezpieczeństwo publiczne

Pomimo aktywności służb porządkowych i ratowniczych w Karpaczu, gmina mierzy się z problemem przestępstw przeciwko mieniu, głównie kradzieży i włamań. Liczne interwencje Straży Miejskiej i wysokie wskaźniki zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej świadczą o intensywnym ruchu

turystycznym i miejskim, co zwiększa obciążenie służb. Istotne znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa odgrywa system monitoringu miejskiego, który dzięki rozbudowanej infrastrukturze i stałemu nadzorowi realnie wspiera działania Policji i innych służb. Plany rozwoju systemu monitoringu mogą przyczynić się do dalszego

zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i skuteczności interwencji.

Problemy rozwojowe

- problemy demograficzne – ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, starzenie się społeczeństwa,
- nadmierny napływ turystów (overtourism),
- niezadawalający dostęp do opieki medycznej i profilaktyki zdrowotnej,
- niezadawalająca aktywność mieszkańców,
- problemy związane z bezpieczeństwem publicznym.

Potencjały rozwojowe

- bardzo dobra baza edukacyjna,
- bogactwo tradycji i kultury,
- liczne obiekty sportowe,
- współpraca z powiatem karkonoskim i organizacjami pomocowymi ponadgminnymi,
- szeroka oferta sportowa.

1.2. Sfera gospodarcza

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek pracy

Analiza sfery gospodarczej prowadzi do wniosku, że życie gospodarcze w gminie Karpacz bazuje na endogennym potencjale, związanym z turystyką. Należy wręcz podkreślić, że atrakcyjność turystyczna gminy doprowadziła do powstania monokultury gospodarczej. Paradoksalnie sytuacja ta negatywnie wpływa na rynek pracy i prowadzi do odpływu młodych wykształconych ludzi, poszukujących atrakcyjnego zatrudnienia poza turystyką.

Należy również wspomnieć o występującym problemie wynajmu krótkoterminowego w budynkach wspólnot mieszkaniowych nieprzystosowanych do obsługi turystycznej pod względem technicznym.

W 2024 roku w gminie Karpacz zarejestrowane były 3 874 podmioty gospodarcze, co oznacza wzrost o 2,4% względem 2014 r. Gospodarka gminy opiera się głównie na sektorze prywatnym, w szczególności na handlu, usługach administrowania i turystyce. Szczególną

dynamikę rozwoju odnotowano w Sekcji N (usługi administrowania), gdzie liczba podmiotów wzrosła ponad ośmiokrotnie.

Wskaźnik zatrudnienia na 1000 mieszkańców jest wyższy niż średnia powiatowa i regionalna. Poziom bezrobocia zmniejszył się do 3,8%, co plasuje Karpacz poniżej średniej powiatu, ale powyżej średniej wojewódzkiej. Pomimo pozytywnych tendencji, zauważalna jest ujemna dynamika wskaźników sektora kreatywnego oraz umiarkowany poziom liczby bezrobotnych na 1000 mieszkańców w porównaniu do gmin turystycznych.

Ważną kwestią w problemach rozwojowych sfery gospodarczej jest występujące zjawisko przeinwestowania, tj. utraty zastanych wartości przez przeinwestowanie lub doraźne ignorowanie, zwłaszcza struktur wrażliwych (roślinność) czy nienamacalnych (widok i piękno krajobrazu).

Przedsiębiorczość mieszkańców

Gmina Karpacz wyróżnia się bardzo wysokim poziomem przedsiębiorczości na tle regionu, powiatu karkonoskiego oraz porównywalnych jednostek samorządu terytorialnego. W latach 2014–2023 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 100 tys. mieszkańców wzrosła o 20,5%, osiągając w 2023 r. wartość 92 700. Szczególnie wysoki jest wskaźnik liczby firm na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (1640,5) oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Na tle powiatu i województwa dolnośląskiego Karpacz osiąga kilkukrotnie wyższe wartości wskaźników przedsiębiorczości – w 2023 r. aż 454,6% średniej powiatowej. Potwierdzają to także dane Monitora

Rozwoju Lokalnego, według których Karpacz jest liderem w liczbie firm na 1000 mieszkańców, uzyskując wartość nominalną 927 i najwyższy wynik standaryzowany (4,35) spośród porównywanych gmin.

Niewątpliwym potencjałem Gminy Karpacz jest zatem duża aktywność gospodarcza mieszkańców. Należy wzmacniać ten potencjał i kierować go w stronę branż innowacyjnych wychodzących poza tradycyjnie pojmowaną turystykę.

Infrastruktura biznesu

Gmina Karpacz aktywnie wspiera rozwój gospodarczy i społeczny poprzez uczestnictwo w licznych organizacjach i programach współpracy. Jest członkiem wielu związków i stowarzyszeń, takich jak Związek Gmin Karkonoskich, Euroregion Nysa, Związek Miast Polskich czy Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ducha Gór”. Dzięki współpracy krajowej i międzynarodowej (m.in.

z Niemcami, Czechami i Włochami) oraz udziałowi w programach transgranicznych Interreg, Karpacz wzmacnia swoją pozycję jako ośrodek turystyczny i gospodarczy regionu. Szczególną rolę odgrywa również promocja turystyki realizowana we współpracy z Dolnośląską i Karkonoską Organizacją Turystyczną.

Turystyka

Gmina Karpacz dysponuje znacznym potencjałem turystycznym, opartym na wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz bogatej ofercie atrakcji turystycznych, takich jak Śnieżka, Świątynia Wang, Dziki Wodospad czy liczne muzea i trasy spacerowe. Według Raportu o stanie Gminy Karpacz za 2024 r. Gmina oferuje około 18 tys. miejsc noclegowych oraz rozbudowaną bazę gastronomiczną obejmującą 126 obiektów. Przez teren gminy przebiega wiele oznakowanych szlaków turystycznych i tematycznych, a zimą dużym zainteresowaniem cieszą się stoki narciarskie i trasy biegowe. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze i różnorodnej ofercie rekreacyjnej Karpacz jest liderem regionu w zakresie turystyki.

Atrakcyjność turystyczna gminy niesie ze sobą również negatywne następstwa związane z nadmiernym obciążeniem infrastruktury turystycznej (m.in. szlaku na Śnieżkę) oraz rosnącą presją na środowisko naturalne. W rezultacie konieczna jest współpraca z władzami Karkonoskiego Parku Narodowego oraz Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe w celu wypracowania wspólnej oferty turystycznej łączącej potrzebę rozwoju gminy z troską o środowisko naturalne.

Warto również podkreślić, że rozwojowi turystyki nie towarzyszy adekwatny rozwój produktów komplementarnych, ze względu na niską świadomość istnienia produktów lokalnych.

Finanse gminy

W latach 2014–2024 budżet Gminy Karpacz uległ znaczącej poprawie. Dochody ogółem wzrosły o 264,3%, a wydatki o 244,7%, co skutkowało wzrostem nadwyżki budżetowej z 1,25 mln zł do 9,45 mln zł. Szczególnie dynamicznie rosły dochody majątkowe (+485%) oraz dotacje (+984,6%), co było wynikiem intensywnej realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE.

Dochody własne wzrosły o 95,3%, przy czym dochody z PIT i CIT zwiększyły się odpowiednio o 279,1% i 366,2%. Mimo ogólnego wzrostu, dochody z majątku gminy spadły o prawie 49%, co może wskazywać na

ograniczoną sprzedaż lub zmiany w zarządzaniu mieniem.

Wydatki bieżące dominowały w strukturze budżetu, jednak wydatki majątkowe rosły szybciej (+415,2%), zwłaszcza w ostatnich latach. Najwięcej środków przeznaczono na oświatę, administrację, gospodarkę komunalną i transport.

Na tle innych gmin Karpacz przoduje pod względem dochodów na mieszkańca, jednak w zakresie wydatków majątkowych na projekty unijne na osobę pozostaje poniżej średniej.

Problemy rozwojowe

- monokultura gospodarcza oparta na turystyce,
- sezonowość i brak stabilności rynku pracy
- problemy z nadmiernym obciążeniem infrastruktury turystycznej,
- mało rozpoznawalne produkty lokalne,
- niezadowolająca aktywność mieszkańców,
- zjawisko przeinwestowania struktur wrażliwych (roślinność) czy nienamacalnych (widok i piękno krajobrazu).

Potencjały rozwojowe

- duży potencjał turystyczny,
- bardzo dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna,
- duża aktywność gospodarcza mieszkańców,
- stabilna sytuacja budżetowa,
- silna marka Karpacza jako ośrodka turystycznego,
- potencjał rozwoju mikroprzesiębiorczości w usługach dla mieszkańców i turystów.

1.3. Sfera przestrzenna

Położenie geograficzne i uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Karpacz położona jest w południowo–zachodniej części Polski, w województwie dolnośląskim, w powiecie karkonoskim.

Gmina graniczy z gminami:

- ❖ Podgórzyn (powiat karkonoski),
- ❖ Kowary (powiat karkonoski).

Ponadto od południa Karpacz graniczy bezpośrednio z Czechami.

Południową część Karpacza zajmuje Karkonoski Park Narodowy wraz z otuliną oraz obszar Natura 2000 Karkonosze. Miasto leży głównie w mezoregionie Karkonoszy, a jego północno-wschodnie fragmenty – w Kotlinie Jeleniogórskiej. Najwyższym punktem jest Śnieżka (1603 m n.p.m.), a najniższym teren na północy

(497 m n.p.m.), co daje dużą deniwelację sięgającą 1105 m. Urozmaicona rzeźba terenu tworzy atrakcyjne warunki rekreacyjne, ale także utrudnia zagospodarowanie przestrzeni miejskiej.

Gmina Karpacz znajduje się w granicach Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego (JOF), obejmującego także Jelenią Górę i sąsiednie gminy. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego podkreśla znaczenie zintegrowanego

i spójnego planowania w ramach JOF. Kluczowe działania koncentrują się na współpracy międzygminnej, ochronie i rozwoju zielonej infrastruktury, racjonalnym kształtowaniu zabudowy oraz integracji funkcji przestrzennych, takich jak mieszkalnictwo, usługi i transport. Istotne są także działania na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu, rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz wzmacnianie spójności i konkurencyjności całego obszaru funkcjonalnego.

Rysunek 1 Położenie Gminy Karpacz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Karpacz kształtowana jest przez czynniki społeczne, gospodarcze i środowiskowe, dążąc do zrównoważonego rozwoju i efektywnego zaspokajania potrzeb mieszkańców. Nowelizacja ustawy o planowaniu przestrzennym wprowadziła obowiązkowy plan ogólny gminy, który zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań, nadając bardziej spójne ramy prawne i planistyczne. Gmina Karpacz charakteryzuje się wyraźnym podziałem na tereny zainwestowane i otwarte, przy czym ważne jest zachowanie wysokich walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki i rekreacji. Tereny zabudowane stanowią niewielką część powierzchni gminy i koncentrują się głównie w północnej części miasta. W strukturze osadniczej wyróżnia się kilka jednostek planistyczno-strukturalnych, takich jak Centrum Karpacza, Karpacz Górny czy Wilcza Poręba, które różnią się charakterem zabudowy i intensywnością zaludnienia. Na terenie gminy występują również problemy z dostępem do infrastruktury mieszkaniowej. Problem z dostępnością mieszkań wynika głównie z wysokich cen najmu, ponieważ dla właścicieli bardziej opłacalny jest najem krótkoterminowy pod kątem turystyki. Niniejsza sytuacja może sprzyjać odpływowi mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych. Centrum miasta charakteryzuje się zwartą zabudową miejską i usługową,

natomiast Karpacz Górny ma charakter pensjonatowy z zabudową z początku XX wieku. Rozwój mieszkaniowy i usługowy przebiega umiarkowanie, z naciskiem na ochronę środowiska i zrównoważony rozwój, zauważalna jest jednak utrata zastanych wartości, w szczególności krajobrazu przez przeinwestowanie. Gmina wyróżnia się wysokim stopniem lesistości oraz bogatą ofertą sportowo-rekreacyjną, co sprzyja jej pozycji jako ważnego ośrodka turystycznego w regionie. Tereny rolne stanowią niewielką część powierzchni gminy i są zlokalizowane głównie w północnej części, często sąsiadując z terenami zielonymi i leśnymi. Dominują jednak tereny zielone, w tym lasy o dużym znaczeniu przyrodniczym, objęte ochroną Karkonoskiego Parku Narodowego oraz lasy państwowe o statusie ochronnym. Gmina Karpacz charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem lesistości spośród porównywanych jednostek samorządowych. Gmina Karpacz zmaga się także z problemami związanymi z funkcjonowaniem terenów zieleni. Poprawy wymaga również dostępność i funkcjonalność przestrzeni publicznej. Usprawnienia wymaga także gospodarka odpadami. Jak już wspomniano niepodważalnym atutem gminy są jej wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Silną stroną gminy jest także dobra dostępność do terenów rekreacyjnych.

Układ komunikacyjny i transportowy

Potencjałem Gminy Karpacz jest jej transgraniczne położenie oraz wysokie walory środowiskowe sprzyjające rozwojowi turystyki. Niestety aktualna dostępność komunikacyjna gminy nie jest zadowalająca. Wpływ na to ma niedostosowana do potrzeb odwiedzających infrastruktura drogowa. Problemem jest niezadowalający gminny transport zbiorowy (w Karpaczu regularne połączenia są organizowane przez prywatnego przewoźnika, lecz komunikacja ta jest niewystarczająca), co w połączeniu z brakiem centrum przesiadkowego oraz niedostateczną liczbą miejsc parkingowych dodatkowo osłabia dostępność komunikacyjną gminy.

Układ transportowy Gminy Karpacz charakteryzuje się niską hierarchizacją i typową dla miejscowości górskich

strukturą wąskich, krętych ulic o dużym nachyleniu. W sezonie turystycznym występują znaczne utrudnienia w ruchu, zwłaszcza w rejonie skrzyżowania ul. Konstytucji 3 Maja, Wielkopolskiej, Kolejowej i Kowarskiej, gdzie planowana jest budowa ronda. Miasto boryka się z brakiem alternatywnych tras dojazdowych oraz ograniczoną przepustowością dróg.

Podstawowe połączenia zapewniają drogi powiatowe nr 2741D i 2653D, natomiast ulice gminne obsługują wewnętrzną komunikację miasta. Istnieje 12 płatnych i 5 bezpłatnych parkingów, jednak ich liczba jest niewystarczająca w szczycie sezonu. Planowana jest budowa centrum przesiadkowego i parkingów buforowych, co ma odciążyć centrum miasta. Obecnie

budowany jest parking w okolicach ul. Wielkopolskiej i ul. Kolejowej, który ma być swego rodzaju centrum przesiadkowym. Możliwe będzie pozostawienie auta i dalsze poruszanie się komunikacją miejską, pociągiem lub rowerem.

W czerwcu 2025 r. miało miejsce otwarcie linii kolejowej Jelenia Góra - Mysłakowice – Karpacz, co po 25 latach przywróciło połączenia kolejowe do Karpacza.

Infrastruktura rowerowa jest słabo rozwinięta z powodu ukształtowania terenu, ale miasto leży na trasie szlaku

ER-2 i posiada atrakcyjne warunki do turystyki rowerowej, zwłaszcza w lasach i górach.

Transport publiczny zapewniają lokalni przewoźnicy i Powiatowa Komunikacja Karkonoska. Istnieją też liczne połączenia prywatne z Jelenią Górą oraz dalekobieżne linie autobusowe m.in. FlixBus do Wrocławia i Warszawy.

Infrastruktura techniczna

Gospodarka odpadami w gminie Karpacz charakteryzuje się wysoką efektywnością kosztową – według danych GUS średni koszt odbioru i transportu odpadów w 2024 r. wyniósł ok. 1 002 zł/t, co było najniższą wartością w powiecie karkonoskim i o 126 zł mniej niż średnia dla Dolnego Śląska. Od 2014 r. do 2024 r. znacznie wzrosła masa odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca – z 562 do 1171 kg, co czyni Karpacz gminą o najwyższym wskaźniku w powiecie. Równocześnie zwiększyła się ilość odpadów zbieranych selektywnie, zwłaszcza papieru, szkła i tworzyw sztucznych.

Problemem zdiagnozowanym na terenie gminy jest także niezadowalająca przepustowość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Ograniczona wydajność oczyszczalni przy ul. Nadrzecznej, likwidacja hurtowego zrzutu ścieków oraz stan kanalizacji sanitarnej powodują potrzebę ich przebudowy i modernizacji. Należy również zwrócić uwagę na problemy z dostępnością do wody, co

może w przyszłości stanowić istotną barierę rozwoju gminy. W zakresie infrastruktury energetycznej odnotowano wzrost zużycia energii elektrycznej na mieszkańca o 34,4% w latach 2014–2023, wyższy niż średnia powiatowa i wojewódzka. Pokrycie usługami wodociagowymi i kanalizacyjnymi utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, a dostęp do sieci gazowej wzrósł z 77,7% do 99,5%. Mimo to, z uwagi na ograniczenia oczyszczalni ścieków, potrzebna jest modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni.

Potencjał odnawialnych źródeł energii w gminie jest ograniczony. Wykorzystywane są małe elektrownie wodne oraz biomasa (głównie drewno). Warunki naturalne (topografia, nasłonecznienie, wietrzność) ograniczają rozwój instalacji fotowoltaicznych i wiatrowych. Zaleca się więc dalszą modernizację istniejącej infrastruktury technicznej w celu poprawy efektywności energetycznej.

Problemy rozwojowe

- monokultura gospodarcza oparta na turystyce, problemy z funkcjonowaniem,
- brak komunikacji gminnej,
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych,
- ograniczony dostęp do zasobów mieszkaniowych przystępnych cenowo,
- niezadowalające zagospodarowanie przestrzeni publicznej,
- niezadowalające zagospodarowanie terenów zieleni,
- ograniczona przepustowość oczyszczalni ścieków,
- zatory komunikacyjne w sezonie turystycznym,
- utrudniona realizacja inwestycji w związku z przepisami ochrony przyrody,
- mały udział terenów pod zabudowę i przeinwestowanie,
- chaotyczna suburbanizacja.

Potencjały rozwojowe

- dostęp do terenów rekreacyjnych,
- atrakcyjne położenie gminy,
- budowa centrum przesiadkowego,
- dostęp do obszarów chronionych jako walor krajobrazowy.

1.4. Sfera klimatyczno-środowiskowa

Obszary chronione

Na terenie Karpacza znajduje się szereg cennych przyrodniczo obszarów objętych różnymi formami ochrony. Należą do nich m.in. Karkonoski Park Narodowy z otuliną, obszary Natura 2000, Rezerwat Biosfery UNESCO, pomniki przyrody oraz korytarz ekologiczny Góry Stołowe – Zachód. Karkonoski Park Narodowy wyróżnia się bogactwem flory i fauny, w tym gatunkami

endemicznymi i chronionymi. W obszarze Natura 2000 "Karkonosze" znajdują się zarówno tereny leśne, jak i nieleśne oraz zróżnicowane ekosystemy wodne. Pomniki przyrody koncentrują się głównie w zurbanizowanej części miasta. 53% powierzchni gminy objęte jest ochroną prawną, co potwierdza wyjątkowy charakter przyrodniczy tego obszaru.

Stan i jakość powietrza

Na terenie Gminy Karpacz nie występują istotne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza, jednak lokalne pochodzą głównie z indywidualnych palenisk oraz ruchu

drogowego, szczególnie wzdłuż ulicy Konstytucji 3 Maja. Prognozy wskazują na możliwość okresowego przekroczenia poziomu informowania dla pyłu PM10.

Jakość powietrza monitorowana jest na bieżąco dzięki czujnikom zainstalowanym przy Urzędzie Miejskim i Świątyni Wang.

Zagrożenie powodzią i suszą

Na terenie Gminy Karpacz zidentyfikowano obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne oraz ustaleniami Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla dorzecza Odry. Z kolei w zakresie zagrożenia suszą, według danych zawartych w Planie przeciwdziałania skutkom suszy, niemal cała powierzchnia gminy (95,9%) narażona jest na wystąpienie suszy w stopniu znacznym

(występują 2 typy suszy), co wskazuje na konieczność podejmowania działań ograniczających skutki tego zjawiska. Gmina Karpacz znajduje się w dorzeczu Odry, które cechuje się wysokim udziałem terenów zagrożonych suszą, co podkreśla istotność planowania i realizacji inwestycji związanych z retencją i oszczędnym gospodarowaniem wodą.

Obszary przewidziane do rewitalizacji

Zgodnie z „Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2021–2030”, obszary zdegradowane w mieście obejmują 206,96 ha (5,4% powierzchni gminy), a zamieszkuje je około 52% mieszkańców. W ramach programu wyznaczono Obszar Rewitalizacji o powierzchni 134,89 ha (3,6% powierzchni gminy),

podzielony na dwa podobszary: OR1 w centralnej części miasta oraz OR2 w północnej części miasta. Łącznie w obszarze rewitalizacji mieszka 1.244 osób, co stanowi 28,52% mieszkańców Karpacza. Celem działań jest przeciwdziałanie degradacji przestrzennej i społecznej oraz poprawa jakości życia lokalnej społeczności.

Problemy rozwojowe

- ryzyko powodziowe,
- zagrożenie suszami,
- brak systemowych działań w zakresie retencji wody,
- presja turystyczna na środowisko przyrodnicze.

Potencjały rozwojowe

- największy poziom lesistości w regionie,
- dostęp do unikalnych walorów przyrodniczych,
- realizacja projektów rewitalizacji terenów zdegradowanych,
- udział w programach ochrony środowiska i klimatu,
- atrakcyjne warunki do prowadzenia działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska,
- możliwość adaptacji do zmian klimatu poprzez małą retencję i zazielenianie przestrzeni miejskich,
- możliwość rozwoju budownictwa ekologicznego i energooszczędnego

1.5. Finanse Gminy

Dochody budżetu Gminy

Dochody budżetu Gminy Karpacz na przestrzeni lat 2018–2022 corocznie ulegały zwiększeniu i wzrosły o 41,32%. W ciągu pięciu lat nastąpił zatem wzrost o 20,34 mln zł. Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące. Najważniejszym źródłem dochodów Karpacza w 2022 roku były wpływy z podatku od nieruchomości, stanowiące 31,01% wszystkich dochodów Gminy.

W 2022 roku zanotowano znaczny wzrost dochodów majątkowych, przy procentowym spadku udziału dochodów bieżących. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów

bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej, co w dłuższym okresie zwiększa bazę podatkową. Warto jednak zauważyć, że dochody majątkowe w 2022 roku w niewielkiej części pochodzą z tytułu sprzedaży majątku, a w zdecydowanej większości stanowią je dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, co świadczy o zwiększaniu się skuteczności Gminy w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

Najwyższy udział w dochodach ogółem w 2022 roku zajmowały dochody własne 41,11%, następnie środki unijne, dotacje rozwojowe i środki z funduszy celowych 25,87%, dotacje 11,77%, podatek dochodowy od osób prawnych i od osób fizycznych 10,82%, subwencje 9,65% oraz pozostałe dochody 0,77%.

2. CELE STRATEGICZNE

ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM,
PRZESTRZENNYM I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWYM ORAZ

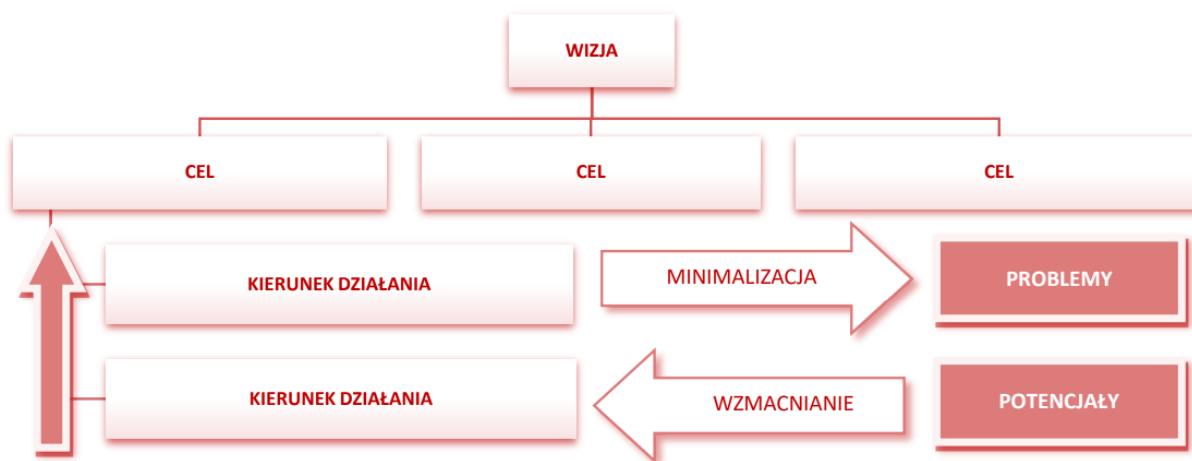
KIERUNKI DZIAŁAŃ

PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW
STRATEGICZNYCH

2.1. Wstęp

Przedstawiony diagram prezentuje logikę interwencji oraz relacje pomiędzy problemami i potencjałami rozwojowymi zidentyfikowanymi w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej a planowaną strategią interwencji do roku 2030.

Logika interwencji polega na tym, że poprzez wdrażanie kierunków działań zaproponowanych dla każdego celu strategicznego oraz poprzez wykorzystanie i wzmacnianie potencjałów rozwojowych realizowane będą cele strategiczne w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. W konsekwencji niwelowane będą problemy rozwojowe i zrealizowana

zostanie wizja w perspektywie do 2030 r. Zarówno cele, jak i kierunki działań zostały opisane w dalszej części niniejszego rozdziału. Wykazano również spójność poszczególnych celów strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

2.2. Zasady

Przy wdrażaniu Strategii respektowane będą następujące zasady:

1. **Zasada pomocniczości i proporcjonalności** – oznacza, że w realizację strategii powinny włączyć się wszystkie organy władzy publicznej oraz przedsiębiorstwa i obywatele. Każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa².

2. **Zasada zrównoważonego rozwoju** – oznacza rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie³.

3. **Zasada inteligentnego rozwoju** – oznacza wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zwiększenia interaktywności i wydajności infrastruktury i jej komponentów składowych, a także do podniesienia świadomości mieszkańców⁴.

² Artykuł 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i Protokół (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

³ „Nasza Wspólna Przyszłość” – Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju ONZ, kwiecień 1987 r.

⁴ Committee of Digital and Knowledge-based Cities, 2012.

4. **Zasada dostępności** – oznacza zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami, będącej wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia⁵.

5. **Zasada koncentracji** – oznacza taką interwencję, która aby przyniosła efekt, nie powinna być rozproszona, lecz skoncentrowana na niewielu precyzyjnie określonych celach i obszarach⁶.

2.3. Scenariusze rozwoju

W trakcie prac nad Strategią analizowano trzy scenariusze rozwoju, które zostały opisane poniżej oraz przedstawione na diagramie. W scenariuszach analizowano najważniejsze problemy zidentyfikowane w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i przestrzennej).

Scenariusz „**Niekontrolowany rozwój**” – scenariusz ten zakłada podejście liberalne do dalszego rozwoju gminy. Władze lokalne nie ingerują w procesy zachodzące na terenie gminy. W rezultacie na obszarze Gminy Karpacz powstają coraz to większe obiekty hotelarskie, a jednocześnie następuje niekontrolowany rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Scenariusz „**Niekontrolowany rozwój**” został odrzucony, ponieważ w przyszłości prowadzić będzie do szeregu negatywnych następstw takich jak: niekontrolowany napływ turystów skutkujący degradacją środowiska naturalnego, rosnące problemy z dostępem do infrastruktury społecznej, odpływ młodych ludzi w wyniku braku atrakcyjnych miejsc pracy poza turystyką, obniżenie jakości życia poprzez nadmierne zagęszczenie inwestycji budowlanych.

Scenariusz „**Radykalna transformacja**” – jest to scenariusz zakładający radykalną zmianę dotychczasowej specjalizacji gospodarczej gminy. Nowo lokowane przedsiębiorstwa nie będą powiązane z endogennym potencjałem gminy. Nie nastąpi ich zakorzenienie, co w przypadku kryzysu sprzyjać będzie ich relokacji. Jednocześnie ograniczenie działalności tradycyjnych branż negatywnie wpłynie na dochody budżetowe gminy. W konsekwencji gmina stanie się

miejszem mało atrakcyjnym do życia, a to nasili procesy migracyjne.

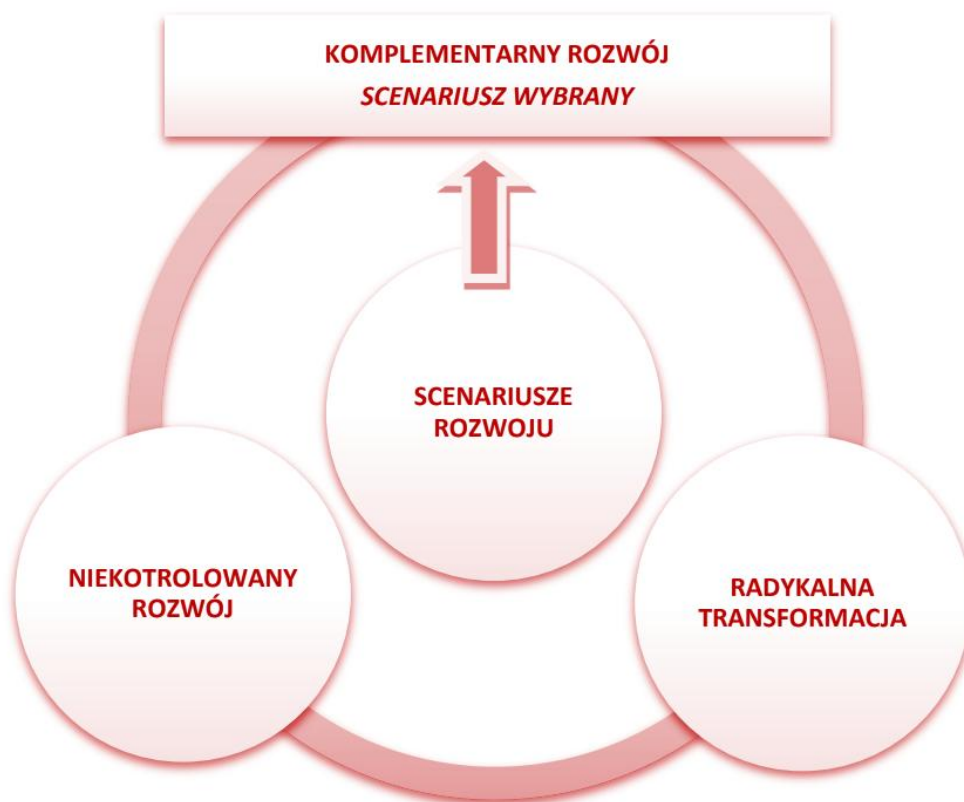
Scenariusz „**Radykalna transformacja**” został odrzucony, ponieważ nie gwarantuje gminie trwałego rozwoju. Istnieje niebezpieczeństwo, że gmina nie osiągnie nowych przewag konkurencyjnych, a jednocześnie utraci dotychczasowe atuty.

Scenariusz „**Komplementarny rozwój**” – jest to scenariusz wiążący rozwój gminy z jej potencjałem endogennym. Wymaga on jednak równoczesnego rozwoju przemysłów kreatywnych tworzących miejsca pracy dla osób z wyższym wykształceniem, a jednocześnie wzmacniających potencjał turystyczny gminy. Nastąpi przejście od ilości do jakości. Bogata oferta gminy pozwoli wygenerować wyższe dochody budżetowe bez konieczności wzrostu liczby odwiedzających. Pozwoli to również uniknąć wzmożonej presji na środowisko naturalne, a jednocześnie korzystnie wpłynie na standard życia mieszkańców.

Scenariusz „**Komplementarny rozwój**” został zaakceptowany. Jego realizacja doprowadzi do stworzenia warunków do trwałego rozwoju gminy i wzmocnienia jej konkurencyjności.

⁵ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

⁶ <https://power.cpe.gov.pl/strony/zasada-koncentracji> [dostęp: 02 lipca 2025 r.].

2.4. Wizja

Planując działania strategiczne ważne jest, by na początku prac odpowiedzieć na podstawowe pytania: Do czego dążymy? Co chcemy osiągnąć? Wizja i misja gminy są podstawą określenia konkretnych celów i kierunków działań. Wizja Gminy jest sprecyzowanym obrazem przyszłości, wyrazem aspiracji społeczeństwa

i władz gminy oraz ich wyobrażeń dotyczących przyszłości, jest opisem gminy w dalekiej przyszłości przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja ma za zadanie inspirować oraz motywować do działania i podejmowania kolejnych wyzwań.

KARPACZ
GMINA NA SZCZYCIE
MIESZKAŃCY - TURYSTYKA - EKOLOGIA - INNOWACJE

2.5. Misja

Osiągnięciu przedstawionego w wizji pożądanego stanu docelowego ma służyć misja, która ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co

jest naszym priorytetem, czyli kierunek i sposób działania na najbliższe lata. W misji ujęte są wartości ważne dla Gminy, które mają za zadanie ujednolicić sposoby działania władz samorządowych w sprawach istotnych dla społeczności lokalnej.

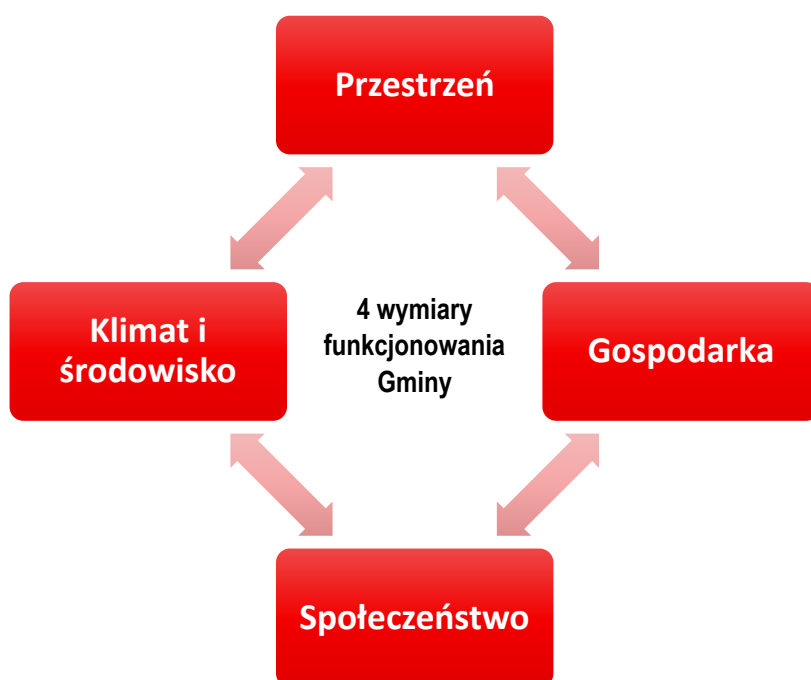
**GMINA KARPACZ ŁĄCZY JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
Z ATRAKCYJNOŚCIĄ TURYSTYCZNĄ, OCHRONĄ
ŚRODOWISKA I INNOWACYJNYM ROZWOJEM
LOKALNYM. POPRZECZ ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH,
NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY ORAZ ZIELONEJ
GOSPODARKI, TWORZYMY PRZESTRZEŃ PRZYJAZNĄ DO
ŻYCIA, PRACY I WYPOCZYNKU – NA SZCZYCIE JAKOŚCI,
EKOLOGII I KREATYWNOŚCI.**

2.6. Cele i kierunki działań

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu Gminy Karpacz, jej aspektów ekonomicznych, społecznych, przestrzennych oraz klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, których realizacja doprowadzić ma do osiągnięcia stanu docelowego przedstawionego w wizji Gminy.

W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej nazywane także celami operacyjnymi), które zawierają kierunki działań w jakich Gmina powinna się rozwijać. Wyznaczone dla Gminy Karpacz cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej, społecznej i klimatyczno-środowiskowej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają.

Każdy cel strategiczny w określonym stopniu wpisuje się w każdy z czterech powyższych wymiarów. Poszczególne cele strategiczne osiągniemy realizując odpowiednie inicjatywy strategiczne, które zawierają zestawy konkretnych działań do wykonania.

Wszystkie cele zostały wyznaczone w zgodzie z koncepcją SMART, określającą cechy poprawnie zdefiniowanych celów.

S SPECYFICZNY (SPECIFIC)

Cel powinien być wyraźnie zdefiniowany i zrozumiały.

M MIERZALNY (MEASURABLE)

Możliwość oceny postępów i finalne zmierzenie efektów prowadzonych działań.

A OSIĄGALNY (ACHIEVABLE)

Cel powinien być realny, możliwy do osiągnięcia, uwzględniający dostępne zasoby i ograniczenia.

R ISTOTNY (RELEVANT)

Cel powinien być ważnym krokiem naprzód.

T OGRANICZONY CZASOWO (TIME-BOUND)

Cel powinien mieć dokładnie określony horyzont czasowy, w jakim zamierzamy go osiągnąć.

Rysunek 2 Koncepcja SMART opracowania celów

Źródło: opracowani własne

Realizacja przyjętych w Strategii celów i kierunków działań sprawi, że Gmina Karpacz stanie się atrakcyjnym miejscem do:

- ❖ życia dla mieszkańców,

- ❖ prowadzenia innowacyjnej i kreatywnej działalności gospodarczej,
- ❖ wypoczynku dla turystów.

W sferze społecznej, w wyniku podjętych działań wzmocnieniu ulegnie jakość i dostępność usług

publicznych i społecznych. Równocześnie rozwijana będzie nowoczesna infrastruktura społeczna. Oferowane usługi w połączeniu z nowoczesną infrastrukturą sprzyjać będą integracji i aktywizacji lokalnej społeczności. Rozwój gminy wspierać będzie innowacyjna i kreatywna gospodarka czerpiąca z wewnętrznych zasobów.

Dostępność komunikacyjną gminy zapewni nowoczesna infrastruktura drogowa i kolejowa oraz nowoczesny transport zbiorowy. Równocześnie w wyniku podjętych inwestycji poprawi się dostępność i efektywność infrastruktury sieciowej, co pozytywnie wpłynie na stan środowiska naturalnego. Na stan środowiska korzystnie wpływać będą także działania poprawiające energochłonność budynków oraz wspierające rozwój i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie poddana rewitalizacji przestrzeń publiczna,

stanie się miejscem przyjaznym mieszkańcom i atrakcyjnym dla odwiedzających. Docelowo wzrost dobrobytu mieszkańców połączony z nowoczesną infrastrukturą techniczną, społeczną i gospodarczą sprawi, że Gmina Karpacz stanie się miejscem atrakcyjnym do życia i wypoczynku.

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Karpacz. Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano również kierunki działań, które wpłyną na możliwość osiągnięcia określonych celów, rezultaty działań, a także zaproponowano wskaźniki, których analiza pozwoli na monitorowanie stopnia spełnienia zaplanowanych założeń.

WYMIAR SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY I

1. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców.

CELE OPERACYJNE

- 1.1 Rozwój dostępnych i zintegrowanych usług społecznych, kulturalnych zdrowotnych i edukacyjnych.
- 1.2 Poprawa bezpieczeństwa.
- 1.3 Aktywizacja i integracja mieszkańców.

WYMIAR GOSPODARCZY

CEL STRATEGICZNY II

2. Zintegrowany rozwój gospodarczy czerpiący z wewnętrznych i zewnętrznych zasobów.

CELE OPERACYJNE

- 2.1 Dywersyfikacja gospodarki poprzez rozwój innowacyjnych, kreatywnych i zrównoważonych branż.
- 2.2 Podnoszenie jakości usług turystycznych i rozwój całorocznej, zrównoważonej turystyki.
- 2.3 Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwój współpracy ponadgminnej na rzecz rynku pracy, turystyki i promocji gospodarczej.

WYMIAR PRZESTRZENNY

CEL STRATEGICZNY III

3. Atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna środowisku przestrzeń miejska.

CELE OPERACYJNE

- 3.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej.
- 3.2 Rozwinięta i efektywna infrastruktura techniczna i drogowa.
- 3.3 Racjonalne i ekologiczne zagospodarowanie przestrzeni z poszanowaniem środowiska i ładu urbanistycznego.

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

CEL STRATEGICZNY IV

4. Adaptacja do zmian klimatu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze.

CELE OPERACYJNE

- 4.1 Wzmacnianie odporności gminy na skutki zmian klimatu.
- 4.2 Rozwój odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej budynków.
- 4.3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami przyrodniczymi i krajobrazowymi z poszanowaniem ich unikalnych walorów.

WYMIAR SPOŁECZNY

Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.1 Rozwój dostępnych i zintegrowanych usług społecznych, kulturalnych, zdrowotnych i edukacyjnych.	1.1.1 Poprawa dostępności do opieki i profilaktyki medycznej. 1.1.2 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych sprzyjających aktywizacji i włączeniu mieszkańców, w szczególności seniorów i młodych osób w wieku 12-25 lat. 1.1.3 Rozwój infrastruktury społecznej na potrzeby mieszkańców, w szczególności seniorów i młodych osób w wieku 12-25 lat. 1.1.4 Stworzenie strategii informacyjnej i kulturalnej. 1.1.5 Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb mieszkańców, w szczególności seniorów i młodych osób w wieku 12-25 lat. 1.1.6 Integracja usług społecznych (MOPS, instytucje pomocy rodzinie) z działaniami organizacji pozarządowych.
1.2 Poprawa bezpieczeństwa.	1.2.1 Rozbudowa monitoringu miejskiego w miejscach newralgicznych oraz przy instytucjach publicznych. 1.2.2 Poprawa oświetlenia ulicznego. 1.2.3 Prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. 1.2.4 Wzmocnienie współpracy ze służbami mundurowymi i rozwój patroli prewencyjnych.
1.3 Aktywizacja i integracja mieszkańców.	1.3.1 Realizacja programów międzypokoleniowych i sąsiedzkich – np. „rodzinne pikniki”. 1.3.2 Wsparcie działalności organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i inicjatyw obywatelskich. 1.3.3 Promowanie wolontariatu lokalnego oraz działań prospołecznych. 1.3.4 Organizowanie konkursów, festiwali i projektów lokalnych z udziałem mieszkańców – jako forma integracji i budowania wspólnoty. 1.3.5 Stworzenie miejsc rekreacji i aktywności w godzinach wieczornych.

WYMIAR GOSPODARCZY

Zintegrowany rozwój gospodarczy czerpiący z wewnętrznych i zewnętrznych zasobów

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2.1 Dywersyfikacja gospodarki poprzez rozwój innowacyjnych, kreatywnych i zrównoważonych branż.	2.1.1 Wsparcie działalności gospodarczej nieoddziałującej negatywnie na środowisko, zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. 2.1.2 Wprowadzenie lokalnych ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych dla firm z branż preferowanych przez gminę. 2.1.3 Kształtowanie warunków do rozwoju przemysłów kreatywnych. 2.1.4 Rozwój lokalnego rynku pracy w oparciu o przemysł kreatywny i wsparcie dla tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy.
2.2 Podnoszenie jakości usług turystycznych i rozwój całorocznej, zrównoważonej turystyki.	2.2.1 Wprowadzenie usług komplementarnych (turystyka edukacyjna, zdrowotna, kulturowa), które zwiększą atrakcyjność poza sezonem. 2.2.2 Zagospodarowanie nowych terenów (np. górki saneczkowe, parkingi buforowe, stojaki na rowery) w celu rozproszenia ruchu turystycznego. 2.2.3 Wypracowanie wspólnej oferty edukacyjnej i turystycznej Gminy Karpacz z Karkonoskim Parkiem Narodowym, Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe i sąsiednimi gminami. 2.2.4 Wielokierunkowy rozwój turystyki w oparciu o istniejące zasoby. 2.2.5 Budowa toru saneczkowego, jako rozwój bazy sportowej.
2.3 Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwój współpracy ponadgminnej na rzecz rynku pracy, turystyki i promocji gospodarczej.	2.3.1 Rozwój partnerstw lokalnych i międzygminnych w zakresie turystyki, edukacji i rynku pracy. 2.3.2 Tworzenie wspólnych inicjatyw z otoczeniem instytucjonalnym (KPN, Lasy Państwowe, NGO, szkoły) na rzecz rozwoju usług i infrastruktury turystycznej. 2.3.3 Wsparcie i rozwój produktów lokalnych. 2.3.4 Promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestycji opartych na wartościach lokalnych, przyrodniczych i innowacyjnych. 2.3.5 Tworzenie lokalnych sieci biznesowych.

WYMIAR PRZESTRZENNY

Atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna środowisku przestrzeń miejska

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej.	3.1.1 Cykliczna inwentaryzacja przeszkód architektonicznych i miejsc trudno dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. wspólne spacery badawcze osób poruszających się na wózkach, chodzących o kulach, niewidomych, osób podróżujących z wózkiem dziecięcym). 3.1.2 Wzmacnianie wewnętrznej spójności i zewnętrznej dostępności komunikacji miasta. 3.1.3 Utworzenie centrum przesiadkowego. 3.1.4 Rozwój transportu zbiorowego. 3.1.5 Tworzenie buforowych parkingów. 3.1.6 Promocja przywróconego transportu kolejowego.
3.2 Rozwinięta i efektywna infrastruktura techniczna i drogowa.	3.2.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej. 3.2.2 Przebudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków. 3.2.3 Budowa i modernizacja chodników, ścieżek rowerowych oraz przejść dla pieszych z myślą o bezpieczeństwie i dostępności. 3.2.4 Rozbudowa i remonty lokalnych dróg gminnych w celu poprawy bezpieczeństwa i przepustowości. 3.2.5 Zwiększenie bezpieczeństwa wodnego gminy poprzez rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę i retencję zasobów wodnych. 3.2.6 Wprowadzenie nowoczesnych systemów zarządzania ruchem drogowym. 3.2.7 Rozszerzenie zasięgu szybkiego Internetu, w tym światłowodu.
3.3 Racjonalne i ekologiczne zagospodarowanie przestrzeni z poszanowaniem środowiska i ładu urbanistycznego.	3.3.1 Projektowanie przestrzeni miejskich z aktywnym udziałem docelowych użytkowników. 3.3.2 Poprawa dostępności zasobów mieszkaniowych dla mieszkańców. 3.3.3 Prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym utrzymaniu i poszerzaniu zasobów zielonej infrastruktury. 3.3.4 Rewitalizacja przestrzeni publicznej ze szczególnym uwzględnieniem obiektów sportowych i rekreacyjnych. 3.3.5 Zachowanie i rozwój terenów zielonych.

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

Adaptacja do zmian klimatu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
4.1 Wzmacnianie odporności gminy na skutki zmian klimatu.	4.1.1 Budowa i modernizacja systemów małej retencji (np. ogrody deszczowe). 4.1.2 Tworzenie i utrzymanie terenów zieleni urządzonej w przestrzeni miejskiej jako buforów termicznych i retencyjnych. 4.1.3 Zwiększenie przepuszczalności nawierzchni w przestrzeniach publicznych. 4.1.4 Edukacja mieszkańców na temat zmian klimatu i sposobów adaptacji. 4.1.5 Współpraca z Karkonoskim Parkiem Narodowym i Lasami Państwowymi przy planowaniu działań ochronnych i hydrologicznych.
4.2 Rozwój odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej budynków.	4.2.1 Rozwój OZE z poszanowaniem ochrony środowiska oraz krajobrazu Gminy. 4.2.3. Eliminacja źródeł niskiej emisji. 4.2.2 Rozwój budownictwa ekologicznego i energochłonnego. 4.2.3 Wspieranie inicjatyw zmierzających do rozpoznania i wykorzystania potencjału geotermalnego gminy jako źródła odnawialnej energii.
4.3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami przyrodniczymi i krajobrazowymi z poszanowaniem ich unikalnych walorów.	4.3.1 Edukacja społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska. 4.3.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska. 4.3.3 Realizacja projektów rewitalizacji terenów zdegradowanych. 4.3.4 Udział gminy w programach ochrony środowiska i klimatu.

CEL STRATECZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI I POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Gospodarczy i wizerunkowy sukces Gminy Karpacz, sprawia, że jednocześnie pojawiają się problemy negatywnie rzutujące na jakość i poziom życia mieszkańców. W rezultacie władze lokalne stają przed wyzwaniem jakim będzie pogodzenie interesów branży turystycznej z oczekiwaniami mieszkańców odnośnie zapewnienie im atrakcyjnych warunków do życia i pracy.

Realizacja tego celu wymaga zarówno inwestycji w rozwój szeroko rozumianej infrastruktury społecznej, jak i rozwoju wysokiej jakości usług publicznych i społecznych adresowanych do mieszkańców. Jednocześnie podejmowane będą działania sprzyjające włączeniu społecznemu, integracji, aktywizacji i budowie tożsamości lokalnej.

Rozwój infrastruktury społecznej związany będzie z dalszą realizacją działań zmierzających do budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów pełniących funkcje wychowawcze, kulturalne, sportowo-rekreacyjne i socjalne.

Inwestycjom infrastrukturalnym towarzyszyć będą działania zmierzające do poprawy jakości i dostępności usług publicznych i społecznych. Poprawie dostępności do usług sprzyjać będzie ich informatyzacja. Priorytetowo traktowane będą usługi związane z opieką nad dziećmi do lat 3 i umożliwiające integracje i aktywizacje mieszkańców.

W działaniach na rzecz gminy władze lokalne wspierać będą mieszkańcy oraz organizacje pozarządowe, co sprzyjać będzie ich integracji i aktywizacji. Mieszkańcy w większym stopniu staną się również współodpowiedzialni za bezpieczeństwo na terenie gminy.

Cel operacyjny 1.1 Rozwój dostępnych i zintegrowanych usług społecznych, kulturalnych zdrowotnych i edukacyjnych

Ochrona zdrowia mieszkańców należy do najważniejszych zadań przyjętych w niniejszej Strategii. Pomimo istnienia instytucji świadczących opiekę

zdrowotną na terenie gminy, dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej nadal pozostaje niewystarczający. Sytuacja ta jest częściowo wynikiem ogólnokrajowych problemów związanych z brakiem stabilizacji systemu opieki zdrowotnej oraz jego niedofinansowaniem, co przekłada się na ograniczony dostęp do świadczeń, w tym zwłaszcza do lekarzy specjalistów.

W Gminie Karpacz jednym z istotnych wyzwań jest zapewnienie odpowiedniej dostępności usług medycznych dla mieszkańców. Obecnie wszystkie placówki funkcjonują w formie prywatnej, co ogranicza możliwości gminy w zakresie ich organizacji. Mieszkańcy napotykają również trudności w dotarciu do tych punktów, zwłaszcza osoby o ograniczonej mobilności. Poprawa dostępności powinna być realizowana poprzez rozwój sieci transportu publicznego oraz, w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych, rozważenie utworzenia publicznej placówki medycznej, dostępnej dla wszystkich mieszkańców gminy.

Równocześnie należy rozwijać działania w obszarze promocji zdrowia, oparte na edukacji prozdrowotnej i publicznej polityce wspierającej zdrowy styl życia. Promocja zdrowia stanowi istotny element budowania świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców i może znacząco wpłynąć na poprawę stanu zdrowia społeczności lokalnej.

Konieczne jest również opracowanie i wdrożenie kompleksowego modelu monitorowania i analizowania potrzeb społecznych mieszkańców. Powinno się to odbywać poprzez stałą współpracę z lokalną społecznością – m.in. poprzez cykliczne badania ankietowe i warsztaty z udziałem liderów lokalnych środowisk. Wyniki diagnoz będą analizowane pod kątem zasadności oraz możliwości finansowych ich realizacji, co umożliwi wyznaczenie kierunków polityki społecznej i dalszy rozwój infrastruktury społecznej, dostosowanej do potrzeb mieszkańców.

Niezwykle istotne jest również podejmowanie działań zmierzających do rozwoju usług adresowanych do różnych grup wiekowych w szczególności do seniorów, tak aby zwiększać ich aktywność społeczną,

przeciwdziałać wykluczeniu oraz ograniczać zjawisko migracji z Karpacza. Ważnym elementem tych działań powinna być integracja usług społecznych (takich jak MOPS czy instytucje pomocy rodzinie) z działaniami lokalnych organizacji pozarządowych, co zwiększy skuteczność i dostępność wsparcia dla mieszkańców.

Istotnym potencjałem Gminy Karpacz jest jej dziedzictwo kulturowe i tradycje. Obecnie jednak nie są one wykorzystywane w wystarczającym stopniu. Wynika to m.in. z braku spójnej strategii kulturalnej oraz ograniczonej współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami kultury, a odbiorcami ich działań. Dlatego niezbędne jest stworzenie strategii informacyjnej i kulturalnej, która obejmie zarówno działania promujące kulturę, jak i nowe formy komunikacji.

W szczególności należy rozwijać i promować działalność Centrum Integracji, Edukacji i Kultury jako centrum życia społecznego. W działaniach promocyjnych należy wykorzystać nowoczesne technologie, w tym stworzyć aplikację mobilną skierowaną do mieszkańców i turystów. Ułatwi ona dostęp do aktualnych informacji o wydarzeniach kulturalnych, szczególnie dla młodszych użytkowników. Równolegle należy dbać o rozwój tradycyjnych kanałów informacyjnych, dostosowując je do różnych grup odbiorców, w tym osób starszych.

Ważnym uzupełnieniem oferty kulturalnej jest również rozwój oferty sportowej, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. Powinna ona obejmować zarówno działania rekreacyjne, jak i wspierające zdrowy tryb życia i integrację międzypokoleniową.

Cel operacyjny 1.2 Poprawa bezpieczeństwa

Jak wykazała diagnoza, na terenie Gminy Karpacz występują problemy związane z bezpieczeństwem publicznym. Mieszkańcy są narażeni m.in. na wykroczenia społecznie uciążliwe, takie jak akty wandalizmu, kradzieże oraz zakłócanie porządku publicznego. Dlatego też konieczne jest podjęcie kompleksowych działań wzmacniających bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej.

W pierwszej kolejności należy kontynuować i rozwijać system monitoringu wizyjnego, obejmując nim miejsca szczególnie narażone na występowanie incydentów, jak

również okolice instytucji publicznych, placówek oświatowych i terenów rekreacyjnych. Monitoring będzie nie tylko narzędziem przeciwdziałania wykrocom, ale również wsparciem dla służb mundurowych w reagowaniu na zdarzenia i identyfikowaniu sprawców.

Równolegle należy dążyć do poprawy oświetlenia ulicznego, zwłaszcza w miejscach mniej uczęszczanych, na osiedlach mieszkaniowych oraz w pobliżu obiektów publicznych. Dobrze oświetlona przestrzeń zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.

Poprawa bezpieczeństwa wymaga także wzrostu zaangażowania społeczności lokalnej. Mieszkańcy powinni czuć się współodpowiedzialni za bezpieczeństwo w swoim otoczeniu, reagować na przejawy wandalizmu i współpracować z odpowiednimi służbami. Kluczowe znaczenie ma w tym zakresie prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży oraz seniorów. Programy te powinny kształtować postawy obywatelskie, promować odpowiedzialność społeczną oraz uczyć sposobów reagowania na sytuacje niebezpieczne.

Niezbędnym elementem zwiększania poziomu bezpieczeństwa w gminie Karpacz jest również wzmocnienie współpracy ze służbami mundurowymi, w tym z policją, strażą miejską oraz strażą pożarną. Należy wspierać rozwój patroli prewencyjnych, które swoją obecnością w przestrzeni publicznej nie tylko odstraszają potencjalnych sprawców wykroczeń, ale również budują poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Tylko skoordynowane działania obejmujące zarówno infrastrukturę, edukację, jak i aktywność społeczną pozwolą skutecznie podnieść poziom bezpieczeństwa w gminie i poprawić jakość życia jej mieszkańców.

Cel operacyjny 1.3 Aktywizacja i integracja mieszkańców

Jak wynika z diagnozy, w gminie Karpacz funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych, jednak ich działalność często ma charakter incydentalny i okazjonalny. Brakuje stabilnie funkcjonujących, prężnych NGO w sferze społecznej, które miałyby realny wpływ na życie lokalnej

społeczności. Jednym z wyzwań pozostaje również ograniczone zaangażowanie mieszkańców (poza aktywnymi lokalnymi liderami) w działania na rzecz gminy i wspólnoty. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać m.in. w słabo wykształconym poczuciu tożsamości lokalnej oraz w niedostatkach infrastrukturalnych, zwłaszcza w zakresie przestrzeni służących integracji i aktywizacji mieszkańców, w tym w szczególności osób starszych, będących grupą szczególnie zagrożoną wykluczeniem społecznym.

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie działań ukierunkowanych na rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej. Dotyczy to zarówno obiektów kulturalnych, jak i sportowo-rekreacyjnych. Wskazane jest także odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni publicznej w tym podwórek i skwerów poprzez nadanie im funkcji integracyjnych i rekreacyjnych. Takie miejsca powinny być dostępne i atrakcyjne dla wszystkich grup wiekowych, wspierając rozwój relacji sąsiedzkich i wspólnotowych.

Równolegle należy podejmować szeroko zakrojone działania aktywizujące mieszkańców oraz wzmacniające społeczeństwo obywatelskie. Działania te powinny być kierowane zarówno bezpośrednio do mieszkańców, jak i do organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych. Niezbędne jest stworzenie systemu bodźców i zachęt, które pozwolą przełamać społeczną apatię, pobudzą inicjatywy oddolne oraz zmotywują mieszkańców i NGO do aktywnego udziału w organizacji lokalnych wydarzeń.

Szczególne znaczenie należy przypisać realizacji programów o charakterze międzypokoleniowym

i sąsiedzkim, takich jak rodzinne pikniki, spotkania integracyjne czy wspólne działania na rzecz przestrzeni publicznej. Tego typu wydarzenia nie tylko wspierają budowę więzi społecznych, ale również służą budowaniu poczucia przynależności i identyfikacji z lokalną społecznością.

Ważnym kierunkiem działań powinno być również promowanie wolontariatu lokalnego i postaw prospołecznych. Należy tworzyć przestrzenie i programy wspierające zaangażowanie mieszkańców zarówno młodszych, jak i starszych w działania na rzecz dobra wspólnego. Działania te sprzyjają wzmacnianiu kapitału społecznego oraz rozwijaniu poczucia odpowiedzialności za otoczenie.

W celu integracji mieszkańców i budowania wspólnoty lokalnej warto także regularnie organizować konkursy, festyny i lokalne projekty z aktywnym udziałem społeczności. Wydarzenia te mogą mieć formę artystyczną, edukacyjną, ekologiczną lub sportową i powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości różnych grup społecznych.

W ramach niniejszych działań należy również wzmacniać już istniejące i aktywne organizacje pozarządowe. Powinno się powierzać im w większym zakresie realizację zadań publicznych, szczególnie w obszarze edukacji i opieki społecznej. Szczególne wsparcie powinno trafiać do organizacji, które prowadzą działania międzypokoleniowe oraz budują lokalną tożsamość i wspólnotę.

CEL STRATEGICZNY 2. ZINTEGROWANY ROZWÓJ GOSPODARCZY CZERPIĄCY Z WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZASOBÓW

Gmina Karpacz jest jednym z wiodących ośrodków turystycznych na Dolnym Śląsku jak i w kraju. Jednocześnie dalszy rozwój ilościowy branży turystycznej prowadzić będzie do negatywnych zjawisk środowiskowych i może również niekorzystnie wpływać na jakość życia mieszkańców. Dlatego też dalszy rozwój gospodarczy gminy wymaga przede wszystkim przejścia od czynników ilościowych do jakościowych, czemu sprzyjać powinien rozwój przemysłów kreatywnych.

Rozwój gospodarczy Gminy Karpacz wymaga rozbudowy infrastruktury gospodarczej, wzrostu innowacyjności firm, przemysłanego rozwoju turystyki, wzmocnienia funkcjonowania rynku pracy oraz rozwoju i promocji produktów lokalnych.

Konieczne będzie wzmocnienie kluczowych z punktu widzenia przyszłości gminy powiązanych ze sobą działów gospodarki tj. branży turystycznej oraz przemysłów kreatywnych. Rozwój niniejszych branż wymaga: inwestycji w sektor turystyczny tak, aby wzmocnić jakość i dostępność miejsc o szczególnych walorach historycznych i przyrodniczych, rozwoju infrastruktury wspierającej turystykę, wzmocnienia innowacyjności i kreatywności lokalnej gospodarki oraz wsparcia lokalnych podmiotów oferujących produkty ekologiczne i tradycyjne.

Działaniom powyższym towarzyszyć powinna skoordynowana kampania reklamowa, informująca zarówno o walorach gminy, jak i produktach lokalnych.

Cel operacyjny 2.1 Dywersyfikacja gospodarki poprzez rozwój innowacyjnych, kreatywnych i zrównoważonych branż.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, gospodarka Gminy Karpacz oparta jest w głównej mierze na potencjale turystycznym. Prowadzi to do powstania monokultury gospodarczej, która czyni lokalny rynek podatnym na negatywne czynniki zewnętrzne. Przykładem może być sytuacja z okresu pandemii COVID-19, kiedy to ogólnokrajowe restrykcje istotnie ograniczyły funkcjonowanie branży turystycznej,

negatywnie wpływając na sytuację ekonomiczną mieszkańców oraz lokalnych przedsiębiorstw.

Dlatego niezbędne są działania zmierzające do dywersyfikacji struktury gospodarczej gminy, przy jednoczesnym zachowaniu i rozwijaniu roli turystyki jako kluczowej gałęzi lokalnej gospodarki. Wskazane działania powinny mieć charakter komplementarny wobec sektora turystycznego, ale jednocześnie stanowić realną alternatywę dla hotelarstwa i gastronomii. W szczególności należy wspierać rozwój działalności gospodarczej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju i nieoddziałującej negatywnie na środowisko naturalne.

Perspektywnym kierunkiem jest rozwój przemysłów kreatywnych, opartych na potencjale intelektualnym mieszkańców. Przemysły te, takie jak technologie informatyczne, zielone technologie, kultura, wzornictwo, techniki audiowizualne czy branża wellness, pozwalają na tworzenie innowacyjnych miejsc pracy bez konieczności ingerencji w walory przyrodnicze Karpacza.

W celu wsparcia rozwoju nowych przedsiębiorstw należy stworzyć odpowiednie warunki do ich inkubacji. Obejmuje to zarówno pomoc w zakładaniu firm, jak i wsparcie w pierwszym etapie ich funkcjonowania np. poprzez udostępnienie przestrzeni, zapewnienie usług doradczych czy preferencyjne warunki najmu. Warto rozważyć utworzenie nowoczesnego inkubatora przedsiębiorczości na terenie gminy, o ile pojawią się możliwości pozyskania zewnętrznych środków pomocowych. Tego typu inicjatywa nie tylko sprzyjać będzie rozwojowi przedsiębiorczości, ale także zwiększy szanse na zatrzymanie w regionie młodych, kreatywnych osób o wysokich kwalifikacjach.

Dodatkowym instrumentem wspierającym rozwój preferowanych branż powinna być lokalna polityka podatkowa. Należy rozważyć wprowadzenie ulg podatkowych i innych form zachęt inwestycyjnych dla firm lokujących swoją działalność w branżach strategicznych z punktu widzenia rozwoju gminy. Preferencyjne warunki mogą dotyczyć m.in. przedsiębiorstw działających całorocznie, wpisujących się w strategię

zrównoważonego rozwoju i przyczyniających się do dywersyfikacji rynku pracy.

Obecna struktura gospodarcza negatywnie wpływa również na sytuację na lokalnym rynku pracy. Miejsca pracy tworzone są głównie w branży turystycznej, co powoduje sezonowość zatrudnienia i sprzyja rozwojowi tzw. szarej strefy. Jednocześnie brakuje atrakcyjnych ofert pracy dla osób wykształconych, szczególnie poza sezonem turystycznym, co skutkuje ich migracją z gminy. W związku z tym należy podejmować działania wspierające rozwój lokalnego rynku pracy w oparciu o nowe sektory gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem przemysłów kreatywnych i branż opartych na wiedzy, oferujących całoroczne i stabilne zatrudnienie.

Cel operacyjny 2.2 Podnoszenie jakości usług turystycznych i rozwój całorocznej, zrównoważonej turystyki.

Gmina Karpacz, mimo że należy do najważniejszych ośrodków turystycznych Dolnego Śląska i kraju, musi nieustannie konkurować o turystów z innymi miejscowościami zarówno w kraju, jak i za granicą. Duża popularność gminy skutkuje znacznym napływem turystów, co prowadzi do przeciążenia istniejącej infrastruktury, obniżając tym samym jakość życia mieszkańców i komfort zwiedzania.

Dlatego też dalszy rozwój turystyki w Karpaczu powinien opierać się przede wszystkim na działaniach jakościowych. Konieczne jest wprowadzenie usług komplementarnych, takich jak turystyka edukacyjna, zdrowotna czy kulturowa, które zwiększą atrakcyjność gminy poza głównym sezonem turystycznym. Celem tych działań jest wzrost dochodów z turystyki bez konieczności dalszego zwiększania liczby odwiedzających.

Poprawa konkurencyjności sektora turystycznego wymaga zarówno podnoszenia standardu istniejącej infrastruktury, jak i planowania nowych inwestycji. W szczególności należy modernizować i rozbudowywać sieć tras turystycznych oraz tworzyć nowe połączenia między miejscami o wysokich walorach przyrodniczych. Istotnym elementem tych działań jest wyposażenie

szlaków w infrastrukturę towarzyszącą m.in. obiekty małej architektury, miejsca odpoczynku, wiaty, stojaki na rowery oraz parkingi buforowe. Należy również zagospodarować nowe tereny pod funkcje rekreacyjne, takie jak górki saneczkowe, co pozwoli rozproszyć ruch turystyczny i zmniejszyć presję na najpopularniejsze lokalizacje.

Szczególnie istotne jest wyznaczenie nowych szlaków pieszych, rowerowych i konnych w niższych partiach pasma górskiego, co pomoże odciążyć najbardziej eksploatowany szlak prowadzący na Śnieżkę. Działania te powinny być realizowane we współpracy z Karkonoskim Parkiem Narodowym, Lasami Państwowymi oraz sąsiednimi gminami, a ich rezultatem powinna być wspólna oferta turystyczno-edukacyjna. Taka współpraca umożliwi bardziej zrównoważone zarządzanie ruchem turystycznym oraz lepsze wykorzystanie potencjału całego regionu.

Dodatkowo, w celu skuteczniejszego rozwoju turystyki w ujęciu strategicznym, warto rozważyć utworzenie Klastra Turystycznego na terenie gminy we współpracy z sąsiednimi gminami, który jako miejsce współpracy umożliwi koordynację działań promujących wielokierunkowy rozwój turystyki w oparciu o lokalne zasoby i dziedzictwo Karpacza.

Cel operacyjny 2.3 Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwój współpracy ponadgminnej na rzecz rynku pracy, turystyki i promocji gospodarczej.

Wzrost atrakcyjności rynku turystycznego Gminy Karpacz można osiągnąć poprzez promocję i lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów, w tym unikatowych produktów wytwarzanych przez lokalnych rzemieślników i producentów. Niestety lokalne produkty pozostają mało rozpoznawalne zarówno wśród turystów, jak i samych mieszkańców.

W związku z tym konieczne jest podjęcie działań wspierających rozwój i promocję produktów lokalnych. Produkty te powinny być odpowiednio eksponowane i szeroko dostępne podczas imprez kulturalnych i wydarzeń lokalnych. Wskazane jest również opracowanie turystycznej trasy tematycznej lub gry

miejskiej prowadzącej śladami lokalnych wytwórców, co może pełnić funkcję zarówno edukacyjną, jak i promocyjną.

W celu zwiększenia rozpoznawalności lokalnych producentów i ich wyrobów warto także rozważyć wydanie publikacji w formie drukowanej i cyfrowej zawierającej opisy produktów, historie wytwórców oraz ich lokalizacje. Takie działanie nie tylko przyczyni się do promocji gminy, ale także umożliwi budowanie lokalnej tożsamości oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości.

Rozwój produktów lokalnych powinien być skoordynowany z szerszymi działaniami partnerstw lokalnych i międzygminnych w zakresie turystyki, edukacji i rynku pracy. Szczególnie istotna będzie współpraca z otoczeniem instytucjonalnym takimi podmiotami jak Karkonoski Park Narodowy, Lasy Państwowe, organizacje pozarządowe czy szkoły celem tworzenia wspólnych inicjatyw służących rozwojowi usług i infrastruktury turystycznej.

Budowanie silnego zaplecza gospodarczego w Karpaczu wymaga rozwijania powiązań i partnerstw między lokalnymi przedsiębiorcami. Tworzenie lokalnych sieci biznesowych umożliwia nie tylko dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, ale również podejmowanie wspólnych działań biznesowych. Inicjatywy takie jak lokalne wydarzenia, targi, festiwale czy akcje promujące region wzmacniają pozycję małych firm na rynku oraz zwiększają atrakcyjność turystyczną miasta, oferując odwiedzającym unikalne produkty i usługi charakterystyczne dla Karpacza.

W dalszej perspektywie działania te przyczynią się do promocji Karpacza jako miejsca atrakcyjnego nie tylko dla odwiedzających, ale również dla inwestorów i przedsiębiorców, których działalność oparta będzie na lokalnych wartościach, zasobach przyrodniczych oraz innowacyjnych rozwiązaniach. Takie podejście sprzyjać będzie zrównoważonemu rozwojowi gospodarczemu gminy oraz zwiększeniu jej konkurencyjności na rynku turystycznym.

CEL STRATEGICZNY 3. ATRAKCYJNA DLA MIESZKAŃCÓW I PRZYJAZNA ŚRODOWISKU PRZESTRZEŃ MIEJSKA

Rozwój Gminy Karpacz wymaga realizacji inwestycji związanych z budową i modernizacją infrastruktury oraz poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.

W ramach niniejszego celu podjęte zostaną działania związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury komunikacyjnej. Usprawnieniu ulegnie również funkcjonowanie transportu zbiorowego. Docelowo usługi te powinny być świadczone przez ekologiczny i przystosowany do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi transport.

Inwestycjom powyższym towarzyszyć będzie budowa/modernizacja parkingów. Rozwój niniejszej infrastruktury zwiększy dostępność gminy dla mieszkańców i odwiedzających.

Równocześnie rozbudowie i modernizacji ulegnie infrastruktura sieciowa, a gospodarka odpadami ulegnie usprawnieniu. Pozytywnie na jakość życia mieszkańców wpływać będą również działania związane z rewitalizacją

przestrzeni publicznej, rozwojem budownictwa mieszkaniowego oraz szeroko rozumianej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Cel operacyjny 3.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej

Realizacja niniejszego celu wymaga usprawnienia funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego. W tym celu należy rozważyć możliwość utworzenia gminnego transportu zbiorowego świadczonego z wykorzystaniem nowoczesnego i proekologicznego taboru, który odpowiadać będzie na potrzeby zarówno mieszkańców, jak i turystów, a jednocześnie pozwoli odciążyć infrastrukturę drogową i zmniejszyć emisję zanieczyszczeń.

W celu integracji różnych środków transportu i poprawy komfortu podróży konieczne jest utworzenie centrum

przesiadkowego, które stanie się kluczowym punktem komunikacyjnym w gminie. Centrum to powinno być dobrze skomunikowane z innymi miejscowościami oraz głównymi atrakcjami turystycznymi, zapewniając płynne przesiadki pomiędzy różnymi środkami transportu.

Rozwój nowoczesnej infrastruktury parkingowej stanowi istotny element poprawy dostępności komunikacyjnej oraz jakości życia w Gminie Karpacz. Kluczowe znaczenie ma w tym zakresie budowa centralnego parkingu oraz sieci parkingów buforowych zlokalizowanych na obrzeżach gminy. Rozwiązania te umożliwią skuteczniejsze zarządzanie ruchem turystycznym, ograniczą liczbę pojazdów w centrum miasta i zmniejszą presję komunikacyjną na jego najintensywniej użytkowane obszary. W efekcie przyczynią się nie tylko do poprawy estetyki przestrzeni publicznej, ale także do zwiększenia komfortu mieszkańców i odwiedzających. System nowoczesnych parkingów stanie się integralną częścią zrównoważonej mobilności w gminie, wspierając rozwój przyjaznego, dostępnego i ekologicznego Karpacza.

Strategia zakłada także promocję połączeń kolejowych. Pozwoli to na zwiększenie dostępności regionu w sposób przyjazny środowisku, a także uatrakcyjni ofertę transportową gminy. Dodatkowo, z uwagi na rozwój turystyki, w tym konferencyjnej i biznesowej, należy rozważyć budowę lądowiska dla helikopterów, co zwiększyłoby możliwości szybkiego dostępu do gminy z dalszych części kraju i zagranicy.

Równolegle należy prowadzić działania służące wzmocnieniu wewnętrznej spójności i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Karpacza. Chodzi tu zarówno o usprawnienie połączeń lokalnych między częściami Karpacza, jak i o rozwój powiązań komunikacyjnych z regionem oraz atrakcyjnymi turystycznie sąsiednimi miejscowościami.

Nie mniej istotne są działania na rzecz dostępności przestrzeni publicznej dla wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, rodzin z małymi dziećmi oraz innych grup o szczególnych potrzebach. Należy cyklicznie przeprowadzać inwentaryzację barier architektonicznych i miejsc trudno dostępnych, np. poprzez organizację spacerów

badawczych z udziałem osób poruszających się na wózkach, o kulach, z wózkami dziecięcymi czy osób niewidomych. Wnioski z takich działań powinny być bezpośrednio wdrażane do planów modernizacji infrastruktury.

Podjęcie powyższych działań przyczyni się do zrównoważonego rozwoju Gminy Karpacz, poprawi jakość życia mieszkańców, zwiększy dostępność usług publicznych oraz wzmocni konkurencyjność gminy jako nowoczesnego i odpowiedzialnego ośrodka turystycznego.

Cel operacyjny 3.2 Rozwinięta i efektywna infrastruktura techniczna i drogowa.

Konieczna jest modernizacja i przebudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Aktualny stan techniczny, szczególnie w zakresie sieci powstałych przed 1945 r., jest niezadowalający i powoduje częste awarie. Problemem strategicznym jest również ograniczony dostęp do wody, który może w przyszłości stanowić barierę dla dalszego rozwoju gminy. W związku z tym należy realizować inwestycje polegające na budowie nowych ujęć wody, zbiorników retencyjnych, a także inicjować działania mające na celu wykorzystanie potencjału geotermalnego gminy jako źródła zrównoważonej energii i ciepła.

Niezbędna jest realizacja przebudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Karpaczu, zlokalizowanej przy ul. Nadrzecnej na działkach nr 168 i 170, obręb 0002 Karpacz. Inwestycja ta ma na celu usunięcie głównej bariery ograniczającej rozwój gminy, jaką jest brak nowoczesnej oczyszczalni ścieków obejmującej całą gminę. Działanie powinno obejmować kompleksową przebudowę i unowocześnienie istniejącej oczyszczalni ścieków, tak aby mogła ona spełniać współczesne standardy środowiskowe oraz skutecznie obsługiwać potrzeby mieszkańców i turystów. Realizacja przedsięwzięcia stanowić będzie element szerszych działań podejmowanych przez Gminę Karpacz w ramach wdrażania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) oraz wypełniania zobowiązań Polski wynikających z tzw. Dyrektywy ściekowej Unii Europejskiej. Planowana inwestycja ma charakter strategiczny i jest niezbędna dla dalszego

zrównoważonego rozwoju Karpacza oraz ochrony środowiska naturalnego regionu.

Równolegle istotnym jest utworzenia Aglomeracji, której celem jest właściwe zaplanowanie i koordynacja gospodarki ściekowej na obszarze całej gminy. Działania te należy prowadzić z uwzględnieniem obowiązujących zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Komplementarnie niezbędna jest również rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym poprawa stanu technicznego już istniejących dróg, budowa lewoskrętów, prawoskrętów, skrzyżowań okrężnych oraz co szczególnie istotne realizacja alternatywnych tras wjazdowych i wyjazdowych z Karpacza. Wprowadzenie nowoczesnych systemów zarządzania ruchem drogowym (np. sygnalizacja świetlna z detekcją ruchu) mogłoby pomóc w rozładowaniu zatorów drogowych, szczególnie w okresach szczytowych. Działania te powinny zostać uzupełnione przez rozbudowę i remonty lokalnych dróg gminnych, tak aby zwiększyć bezpieczeństwo użytkowników i poprawić przepustowość kluczowych odcinków komunikacyjnych.

Istotnym kierunkiem działań w ramach strategii jest rozszerzenie zasięgu szybkiego Internetu, w tym sieci światłowodowej, na terenie całego Karpacza. Szczególne znaczenie ma objęcie nim obszarów dotychczas wykluczonych cyfrowo, ponieważ dostęp do nowoczesnych technologii stanowi kluczowy warunek podnoszenia jakości życia mieszkańców, rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz pełniejszego dostępu do usług edukacyjnych, kulturalnych i zdrowotnych.

Komplementarnie do powyższych działań, strategia przewiduje także modernizację chodników, przejść dla pieszych i budowę ścieżek rowerowych, co pozwoli poprawić bezpieczeństwo wszystkich użytkowników ruchu, zwiększyć dostępność przestrzeni publicznych dla osób o szczególnych potrzebach oraz zachęcić do korzystania z aktywnych form mobilności.

Realizacja powyższych zadań stanowić będzie solidny fundament dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego Karpacza, zwiększając komfort życia mieszkańców, atrakcyjność turystyczną gminy oraz jej

odporność na przyszłe wyzwania infrastrukturalne i środowiskowe.

Cel operacyjny 3.3 Racjonalne i ekologiczne zagospodarowanie przestrzeni z poszanowaniem środowiska i ładu urbanistycznego.

Gmina Karpacz zмага się z wyzwaniami demograficznymi, których jedną z głównych przyczyn jest ograniczony dostęp do przystępnych cenowo mieszkań. Sytuacja ta wynika m.in. z rosnącego popytu generowanego przez zewnętrznych inwestorów nabywających lokale z myślą o krótkoterminowym wynajmie. W rezultacie ceny nowo budowanych mieszkań jak i z rynku wtórnego często przekraczają możliwości finansowe mieszkańców.

Nowoczesna i przyjazna mieszkańcom gmina powinna równolegle inwestować w rozwój i rewitalizację zielonej i niebieskiej infrastruktury. Szczególne znaczenie ma rewitalizacja przestrzeni publicznych, w tym w szczególności istniejących terenów zielonych, skwerów, placów, infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Inwestycje powinny obejmować uporządkowanie przestrzeni, podniesienie estetyki otoczenia, modernizację i adaptację budynków (w tym o walorach historycznych) oraz działania eliminujące chaos reklamowy. Kontynuowane będą nasadzenia drzew i krzewów, a także działania promujące „zielone ściany” i „zielone dachy” wśród inwestorów oraz rozwiązania umożliwiające zagospodarowanie wód opadowych na terenach gminnych. W planowaniu przestrzennym należy uwzględniać także małe zbiorniki wodne, umożliwiając mieszkańcom i turystom kontakt z przyrodą i aktywność rekreacyjną. Rewitalizacja powinna także uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami i seniorów, a także budowę toalet publicznych. Istotnym elementem działań będzie modernizacja i ponowne wykorzystanie infrastruktury sportowej m.in. skoczni, toru saneczkowego i tras biegowych, co przyczyni się do rozszerzenia oferty rekreacyjnej gminy.

Z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju kluczowe jest zachowanie i rozwój terenów zielonych. Oznacza to nie tylko tworzenie nowych przestrzeni zieleni, ale również aktywne działania na rzecz ochrony już istniejących. Władze gminy powinny przeciwdziałać przekształcaniu tych obszarów na cele deweloperskie,

promując w zamian rozwój o charakterze zgodnym z interesem społecznym i środowiskowym.

Dodatkowo, tworzenie wysokiej jakości przestrzeni miejskich powinno odbywać się z aktywnym udziałem mieszkańców. Wspólne projektowanie, konsultacje społeczne i działania partycypacyjne umożliwią lepsze dostosowanie przestrzeni do potrzeb lokalnej

społeczności, zwiększając jej zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności za otoczenie.

Całość opisanych działań zmierza do nadania przestrzeni publicznej funkcji rekreacyjno-integracyjnej, co wpłynie korzystnie na jakość życia mieszkańców, atrakcyjność turystyczną oraz zrównoważony rozwój przestrzenny Gminy Karpacz.

CEL STRATEGICZNY 4. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU ORAZ DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Priorytetem Gminy Karpacz w zakresie rozwoju przestrzenno-społecznego jest ochrona środowiska naturalnego, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz adaptacja do ich skutków. Wysoka jakość środowiska stanowi nie tylko fundament poprawy jakości życia mieszkańców, lecz także jeden z najważniejszych atutów w rozwoju turystyki zarówno wypoczynkowej, jak i proekologicznej.

Priorytetowo traktowane będą działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji. W tym celu realizowane będą inwestycje związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii (OZE), promocją energetyki prosumenckiej, a także poprawą efektywności energetycznej budynków. Szczególna uwaga poświęcona zostanie również rozbudowie infrastruktury energetycznej, wdrażaniu magazynów energii oraz promowaniu ekologicznego budownictwa.

Równolegle wdrażane będą rozwiązania wspierające adaptację do zmian klimatycznych, w tym rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury, systemów małej retencji, nawierzchni przepuszczalnych czy uporządkowanej gospodarki wodnej. Integralnym elementem polityki klimatycznej gminy będzie edukacja mieszkańców zarówno w zakresie ochrony przyrody i adaptacji do zmian klimatu, jak i w kwestiach dziedzictwa kulturowego oraz proekologicznych postaw.

4.1 Wzmacnianie odporności gminy na skutki zmian klimatu.

Realizacja przyjętych w Strategii celów wymaga nie tylko realizacji „twardych” inwestycji infrastrukturalnych, ale także wdrażania „miękkich” działań edukacyjnych i społecznych. Kluczowym wyzwaniem jest wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, która stanowi fundament dla zrównoważonego rozwoju gminy. Edukacja ta powinna koncentrować się m.in. na zrozumieniu roli dużych drzew w ochronie powietrza, gleby i klimatu, potrzebie retencionowania wody, a także na dbałości o czystość powietrza i jakość przestrzeni publicznej.

W ramach działań edukacyjnych należy promować wiedzę o zmianach klimatu i sposobach adaptacji, uwzględniając zarówno skutki środowiskowe, jak i korzyści płynące z działań proekologicznych. Działania te mogą przybierać formę kampanii informacyjnych, warsztatów, lekcji terenowych czy partnerstw z instytucjami edukacyjnymi i ekologicznymi.

Dla skutecznego przeciwdziałania skutkom zmian klimatu konieczne są również działania techniczne, takie jak budowa i modernizacja systemów małej retencji, w tym ogrodów deszczowych, niecek retencyjnych, czy zbiorników infiltracyjnych. Elementy te będą integrowane z zieloną infrastrukturą miejską, zwiększając możliwości zatrzymywania wody opadowej i ograniczając ryzyko podtopień.

Ważnym kierunkiem rozwoju będzie także tworzenie i utrzymanie terenów zieleni urządzonej, pełniących funkcję buforów termicznych i retencyjnych w silnie zurbanizowanej przestrzeni. Zieleń miejska poprawia komfort życia mieszkańców, łagodzi skutki upałów i stanowi naturalny filtr dla powietrza i wody.

Kolejnym aspektem adaptacyjnym będzie zwiększenie przepuszczalności nawierzchni w przestrzeniach publicznych, np. poprzez stosowanie nawierzchni ażurowych na parkingach czy alejkach. Rozwiązania te pozwalają na naturalną infiltrację wody do gruntu, co wspiera bilans wodny i przeciwdziała lokalnym podtopieniom.

Ważnym partnerem w realizacji działań środowiskowych będzie Karkonoski Park Narodowy oraz Lasy Państwowe. Współpraca z tymi instytucjami umożliwi lepsze planowanie i realizację działań ochronnych, hydrologicznych oraz edukacyjnych, z korzyścią zarówno dla przyrody, jak i mieszkańców gminy.

Wszystkie te działania zarówno edukacyjne, jak i inwestycyjne są niezbędne do skutecznej adaptacji do zmian klimatycznych oraz kształtowania świadomego, odpowiedzialnego społeczeństwa, które aktywnie uczestniczy w ochronie środowiska i budowie zrównoważonej przyszłości Karpacza.

4.2 Rozwój odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej budynków.

W zakresie energetyki Gmina Karpacz będzie aktywnie działać na rzecz modernizacji i rozbudowy sieci energetycznej, wspierając tym samym proces transformacji energetycznej w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. Kluczowym kierunkiem będzie promowanie i rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska i krajobrazu gminy.

W ramach niniejszego działania wspierane będą inicjatywy związane z wytwarzaniem energii elektrycznej z OZE, szczególnie z wykorzystaniem energii słonecznej (fotowoltaika), wiatrowej czy geotermalnej. Gmina będzie promować energetykę rozproszoną i systemy prosumenckie takie jak małe, rozproszone instalacje pozwalające mieszkańcom na własne wytwarzanie energii oraz jej zużycie lub odsprzedaż do sieci. Takie rozwiązania nie tylko zwiększają udział lokalnej społeczności w transformacji energetycznej, ale również wzmacniają niezależność energetyczną regionu.

Dla poprawy efektywności energetycznej oraz stabilności dostaw energii, wspierane będą również inwestycje w magazyny energii współpracujące z instalacjami OZE. Ich zastosowanie pozwoli na optymalne zarządzanie nadwyżkami energii i zniweluje problemy wynikające z niestabilności produkcji energii odnawialnej.

Jednym z priorytetów będzie również eliminacja źródeł niskiej emisji, w szczególności starych pieców i kotłów na paliwa stałe, poprzez systemy wsparcia dla mieszkańców oraz działania edukacyjne i informacyjne na temat szkodliwości „kopciuchów”. Celem jest poprawa jakości powietrza i zdrowia publicznego.

Równolegle promowany będzie rozwój budownictwa ekologicznego i energooszczędnego, w tym domów pasywnych, niskoemisyjnych i wykorzystujących nowoczesne technologie termoizolacyjne oraz odnawialne źródła energii. Nowe inwestycje mieszkaniowe i publiczne będą ukierunkowane na minimalizowanie śladu węglowego i zwiększanie efektywności energetycznej.

Działania te wpisują się w szerszą strategię dążenia do neutralności klimatycznej, poprawy bezpieczeństwa energetycznego gminy oraz budowy nowoczesnej, świadomej ekologicznie społeczności lokalnej.

4.3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami przyrodniczymi i krajobrazowymi z poszanowaniem ich unikalnych walorów.

Wysoka jakość środowiska naturalnego stanowi fundament poprawy jakości życia mieszkańców oraz jeden z kluczowych atutów w rozwoju zrównoważonej turystyki. Dlatego Gmina Karpacz przypisuje priorytetowe znaczenie działaniom na rzecz ochrony środowiska oraz przeciwdziałania zmianom klimatu. Realizacja tego celu wymaga skoordynowanych działań w zakresie redukcji niskiej emisji, poprawy efektywności energetycznej budynków oraz zwiększania świadomości ekologicznej lokalnej społeczności.

Dodatkowo planowana jest rewitalizacja terenów zdegradowanych, w celu przywrócenia ich mieszkańcom i środowisku naturalnemu, poprzez zalesienia, rekultywację czy tworzenie nowych przestrzeni publicznych o charakterze rekreacyjnym i ekologicznym.

Dzięki tym zintegrowanym działaniom Gmina Karpacz nie tylko wzmocni swoją odporność środowiskową, ale także zyska nową jakość przestrzeni miejskiej, przyjaznej mieszkańcom, turystom i przyrodzie.

3. SPOJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBLA

Cele strategiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Karpacz są zgodne z założeniami programowymi dokumentów wyższego rzędu. Strategia jest spójna z obowiązującymi aktami strategicznymi, planistycznymi oraz operacyjnymi obowiązującymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i powiatowym, które mogą być istotne dla realizacji polityki rozwoju Gminy Karpacz, w tym w szczególności z:

- ❖ Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- ❖ Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,
- ❖ Programem Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027.

Tabela 1 Spójność zaplanowanych celów strategicznych w Strategii Rozwoju Gminy Karpacz z dokumentami wyższego rzędu

GMINA Strategia Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030	POWIAT Program Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027	WOJEWÓDZTWO Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	KRAJ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Cel strategiczny 1 Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców	Cel strategiczny 1 Rozwój kapitału ludzkiego, współpraca z organizacjami pozarządowymi	Cel strategiczny 2 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych	Cel 2 Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych
	Cel strategiczny 5 Poprawa infrastruktury publicznej oraz dostępności usług	Cel strategiczny 3 Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego	Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Cel strategiczny 2 Zintegrowany rozwój gospodarczy czerpiący z wewnętrznych i zewnętrznych zasobów	Cel strategiczny 2. Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu karkonoskiego, Wsparcie przedsiębiorczości	Cel strategiczny 1 Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
	Cel strategiczny 5 Poprawa infrastruktury publicznej oraz dostępności usług	Cel strategiczny 4 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel 2 Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych
Cel strategiczny 3 Atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna środowisku przestrzeń miejska	Cel strategiczny 3 Poprawa jakości środowiska	Cel strategiczny 4 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO	KRAJ
Strategia Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030	Program Rozwoju Powiatu Karkonoskiego na lata 2021-2027	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
	Cel strategiczny 4 Poprawa dostępności komunikacyjnej, zagospodarowanie Przestrzeni		Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Cel strategiczny 4 Adaptacja do zmian klimatu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze	Cel strategiczny 3 Poprawa jakości środowiska	Cel strategiczny 4 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

Źródło: Opracowanie własne

**4. OCZEKIWANE REZULTATY
PLANOWANYCH DZIAŁAŃ
ORAZ WSKAŹNIKI ICH
OSIĄGNIĘCIA**

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021-2030 prowadzić powinna do osiągnięcia rezultatów, które wynikają z przyjętych celów strategicznych oraz kierunków działań.

Poniżej zaprezentowano listę najważniejszych rezultatów dla każdego z celów wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia.

Proces weryfikacji realizacji zaplanowanych rezultatów został opisany w rozdziale System realizacji strategii w częściach dotyczących monitoringu oraz ewaluacji.

Tabela 2 Oczekiwanie rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

	Rezultat	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa	Oczekiwany kierunek zmian
SFERA SPOŁECZNA Cel strategiczny 1 Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców	Poprawa dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach (2023 r.)	15,8	↑
	Poprawa sytuacji demograficznej	Saldo migracji ogółem (2024 r.)	-23	↑
	Zwiększenie samodzielności życiowej	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (2024 r.)	73	↓
	Poprawa dostępności do opieki medycznej	Porady lekarskie (2024 r.)	49 555	↑
SFERA GOSPODARCZA Cel strategiczny 2 Zintegrowany rozwój gospodarczy czerpiący z wewnętrznych i zewnętrznych zasobów	Wzrost kreatywności lokalnej gospodarki	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (2024 r.)	4,55	↑
	Wzmocnienie infrastruktury otoczenia biznesu	Inkubatory przedsiębiorczości (2024 r.)	0	↑
	Zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy	Dochody ogółem gminy (2024 r.)	86 372 788 zł	↑

	Poprawa efektywności lokalnych instrumentów rynku pracy	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (2024 r.)	4,0%	
SFERA PRZESTRZENNA Cel strategiczny 3 Atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna środowisku przestrzeń miejska	Rozwój infrastruktury parkingowej	Liczba miejsc postojowych na terenie gminy (płatnych i bezpłatnych) (2024 r.)	495	
	Poprawa jakości istniejących dróg oraz dostępności komunikacyjnej gminy	Liczba przeprowadzonych inwestycji drogowych (2024 r.)	5	
	Zmodernizowana sieć wodno-kanalizacyjna oraz samowystarczalność gminy w zakresie oczyszczania ścieków.	Liczba inwestycji związanych z przebudową i modernizacją sieci kanalizacyjno-wodociągowej, w tym oczyszczalni ścieków (2024 r.)	0	
	Zrewitalizowana zieleń miejska	Nasadzenia krzewów i drzew (2023 r.)	15	
SFERA KLIMATYCZNO – ŚRODOWISKOWA Cel strategiczny 4 Adaptacja do zmian klimatu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze	Poprawa jakości powietrza i ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Liczba wymienionych kotłów na paliwa stałe (2024 r.)	13	
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych w zakresie środowiskowym (2024 r.)	2	
	Rozwój odnawialnych źródeł energii w gminie	Liczba przeprowadzonych projektów związanych z działaniami geotermalnymi (2024 r.)	0	
	Zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności zasobów wodnych	Liczba przeprowadzonych inwestycji zmierzających do budowy nowych ujęć wody oraz budowy zbiornika retencyjnego (2024 r.)	0	

Źródło: Opracowanie własne

5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNEJ GMINY

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest obowiązkowym elementem strategii. Obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie. Model wskazuje obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Część graficzna składa się z kilku dopełniających się obszarów zawierających:

- ❖ strukturę funkcjonalno-przestrzenną (sieć osadniczą, formy użytkowania terenu, powiązania komunikacyjne, ciągi drogowe, itd.),
- ❖ aspekty środowiskowe i obszary chronionego krajobrazu,
- ❖ aspekty hydrologiczne,
- ❖ zagrożenia naturalne,

oraz:

- ❖ najważniejsze założenia i kierunki interwencji dla obszarów strategicznego rozwoju Gminy Karpacz.

Do przygotowania poniższych rysunków wykorzystano najbardziej aktualne dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGiK) udostępniane w zestawieniu BDOT10K, Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego oraz OpenStreetMap. Aspekty hydrologiczne oraz zagrożenia powodziąmi i podtopieniami utworzone zostały z wykorzystaniem danych z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz danych z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Model struktury funkcjonalnej jest zobrazowaniem najważniejszych, zaplanowanych w Strategii kierunków działań, które wyznaczone zostały dzięki analizie zdiagnozowanych potrzeb i problemów w istniejących uwarunkowaniach. Należy jednak pamiętać, że większość kierunków działań przewidzianych w dokumencie nie odnosi się do konkretnej przestrzeni

lub na etapie planowania Strategii nie jest możliwe wskazanie konkretnego miejsca działania.

Obsługa mieszkańców powinna być zapewniona poprzez system centr usługowych. Najwyższy poziom obsługi tworzy centrum Karpacza, zlokalizowane wzdłuż ulicy Konstytucji 3 Maja i Parkowej, które swoim zasięgiem oddziaływania przekracza granice miasta i pozwala na zaspokojenie większości potrzeb mieszkańców Karpacza oraz okolicznych miejscowości. Kolejny poziom winny stanowić centra w obszarze Karpacza Górnego i Płóczek, stanowiące elementy krystalizujące strukturę miejską.

Podsystemy powinny być ze sobą zharmonizowane, a w miejscach przecięć tworzyć przestrzenie wielofunkcyjne, aby poprawić jakość życia mieszkańców oraz zapewnić optymalne funkcjonowanie podmiotów gospodarczych.

Sposób rozmieszczenia i funkcjonowania poszczególnych podsystemów przedstawiony w Modelu ma służyć zapewnieniu jak najlepszej efektywności funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Zasady rozwoju funkcjonalno-przestrzennego zostały przedstawione w Ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Natomiast szczegółowe zasady zagospodarowania, uzupełnienia i rozwój struktury przestrzennej gminy powinny być ustalane w Planie Ogólnym Gminy oraz Miejskowych planach zagospodarowania przestrzennego, a tym samym dynamicznie dostosowywane do zmieniających się trendów i uwarunkowań lokalnych.

Prowadząc inwestycje, o charakterze przestrzennym/infrastrukturalnym, na terenie Gminy Karpacz, należy na etapie planowania realizacji przedsięwzięć uwzględniać: „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (IIaPGW) (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. Dz.U. z 2023 r. poz. 335t.j.), który stanowi podstawę do podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych na obszarze dorzecza i określa zasady gospodarowania nimi.

Dla Gminy Karpacz zidentyfikowane są zlewnie dwóch jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych RW6000416189 Łomnica od Łomniczki do Bobru oraz

RW6000816299 Kamienna od Małej Kamiennej do Bobru.

Część koryta potoku Łomnica leży w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią:

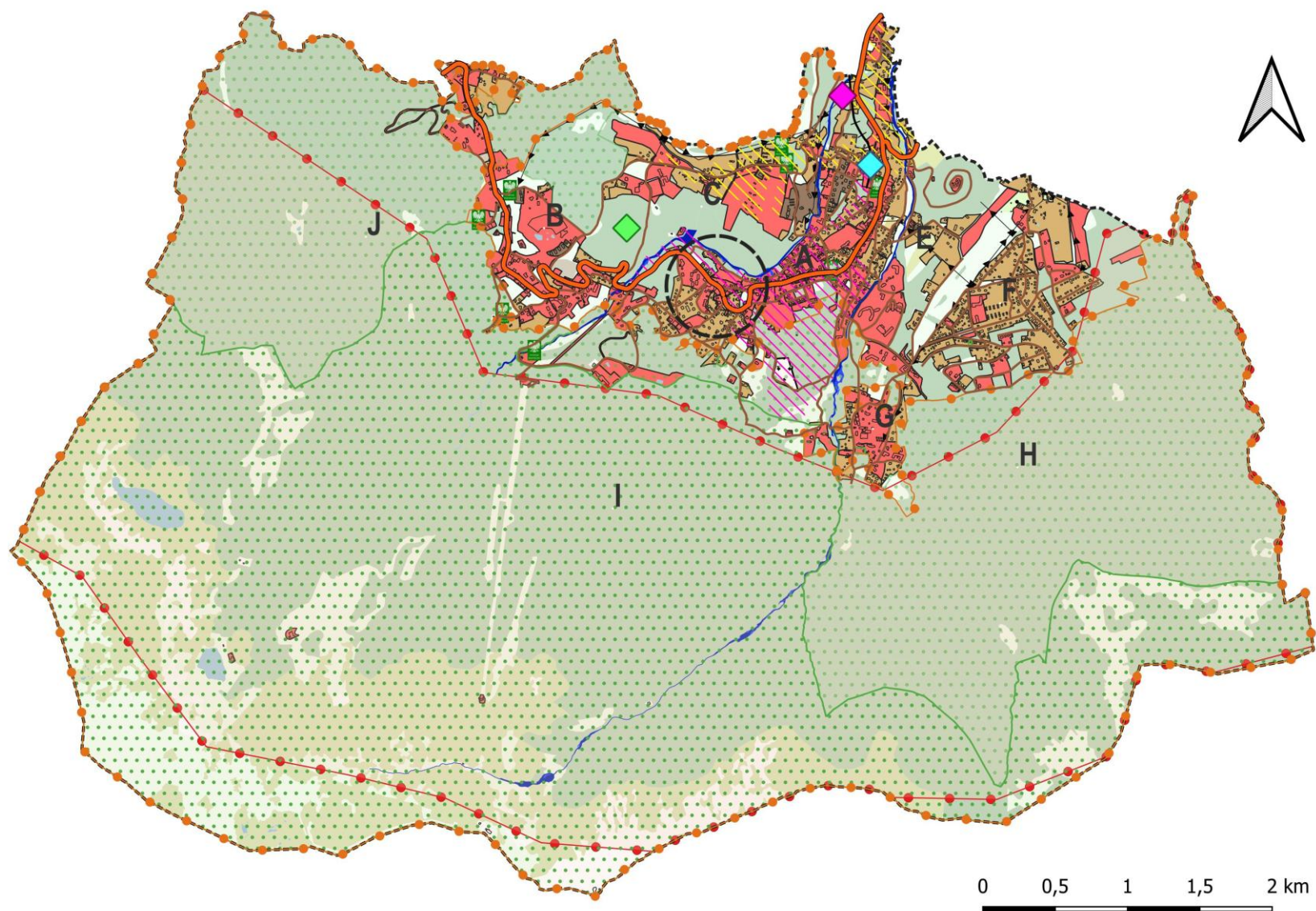
- 1) na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%);
- 2) na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%);
- 3) obszar międzywała.

W zasięgu wyżej wymienionych obszarów obowiązują przepisy odrębne.

Zgodnie z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027 (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r.), susza jest definiowana jako zjawisko naturalne, wywołane przez

długotrwały brak opadów atmosferycznych, przejawiający się okresowym obniżeniem poziomu wód powierzchniowych lub podziemnych, mogące skutkować ograniczeniami w możliwości korzystania z wód, dostępu do usług wodnych lub możliwości prowadzenia produkcji rolnej lub leśnej. Rozróżnia się różne rodzaje suszy - susza rolnicza (niedostatek wód dla roślin uprawnych), susza hydrologiczna (niskie przepływy w ciekach) i susza hydrogeologiczna (długotrwałe obniżenie poziomu wód podziemnych).

Analizując sytuację Karpacza pod względem występowania na jego terenie suszy rolniczej można stwierdzić, że większość obszaru jest słabo zagrożona (I klasa). W przypadku zagrożenia suszą hydrologiczną gmina znajduje się w III klasie, czyli jest obszarem silnie zagrożonym. Cały obszar gminy znajduje się w klasie IV zagrożenia hydrogeologicznego, co oznacza ekstremalne zagrożenie.

LEGENDA

Ośrodek lokalny

Obszar rewitalizacji I

Obszar rewitalizacji II

Infrastruktura drogowa

gminna

powiatowa

Linia kolejowa

Linia elektroenergetyczna

linia elektroenergetyczna średniego napięcia

Gmina Karpacz

ASPEKTY UŻYTKOWANIA PRZESTRZENI

teren zabudowy jednorodzinnej

teren zabudowy usługowej

teren zabudowy jednorodzinnej

cmentarz

plac

teren leśny i zadrzewiony

roślinność krzewiasta

ogródki działkowe

sad

roślinność trawiasta

woda powierzchniowa

budynki

JEDNOSTKI STRUKTURALNE

A - Centrum Miasta

B - Karpacz Górny

C - Zarzecze

D - Płóczy

E - Strefa aktywności turystycznej

F - Skalne Osiedle

G - Wilcza Poręba

H - Tereny otwarte - wschód

I - Karkonoski Park

J - Tereny otwarte - zachód

ASPEKTY ŚRODOWISKOWE

Pomniki Przyrody

Karkonoski Park Narodowy

Karkonoski Park Narodowy - otulina

korytarz ekologiczny

obszar Natura2000

zagrożenie powodziowe raz na 10 lat (10%)

zagrożenie powodziowe raz na 100 lat (10%)

zagrożenie powodziowe raz na 500 lat (10%)

PLANOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Centrum przesiadkowe

Oczyszczalnia ścieków

Tor saneczkowy

**6. USTALENIA
I REKOMENDACJE W
ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA
I PROWADZENIA POLITYKI
PRZESTRZENNEJ**

Rozwój Karpacza powinien zostać oparty o zasadę miasta zwartego, według której ewentualna nowa zabudowa powinna postępować od strony centralnych części miasta w kierunku jego peryferii. Należy dążyć do etapowania rozwoju. Pierwszy etap powinien dotyczyć rozwoju terenów położonych w Karpaczu Górnym. Dodatkowo rozwój zabudowy Karpacza powinien zostać zahamowany poprzez ograniczenie wszelkiej nowej zabudowy na terenach dotąd zielonych.

Dopiero po zrealizowaniu pierwszego etapu, należy umożliwić rozwój miasta w ramach drugiego etapu, na terenach przewidzianych pod zainwestowanie w Planie ogólnym po jego uchwaleniu.

W obszarze centrum miasta należy podjąć działania zmierzające do wzmocnienia funkcji cenotwórczej poprzez wzbogacenie oferty usługowej, w tym poszerzenie usług kulturalnych, gastronomicznych, handlowych oraz infrastruktury wspierającej działalność gospodarczą.

W obszarze Karpacza Górnego i Płóczek należy uwzględnić lokalizację centrów uzupełniających, zapewniających odpowiednią obsługę mieszkańców, turystów i firm.

Postuluje się, aby parametry zabudowy opracowywane były na podstawie wieloaspektowych analiz związanych z ochroną krajobrazu oraz ochroną ekspozycji, a szczegółowe ustalenia, w tym zakresie, zawierane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Strukturę zabudowy należy kształtować w sposób zapewniający uzyskanie jak najlepszej efektywności energetycznej i środowiskowej, między innymi poprzez stosowanie rozwiązań sprzyjających wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarstwu wykorzystaniu wód opadowych i roztopowych oraz wody szarej.

Ważna dla zrównoważonego rozwoju Karpacza jest również zielono-niebieska infrastruktura, która powinna zapewnić nie tylko wypoczynkowo-rekreacyjną bazę dla mieszkańców i turystów, ale wspierać bioróżnorodność, korytarze ekologiczne, nawodnienie i odwodnienie oraz przewietrzanie miasta, a tym samym zapewnić odpowiedni klimat wilgotnościowy i odporność struktury

miejskiej na zmiany klimatu. Do infrastruktury tej zaliczają się wszystkie tereny zielone oraz przede wszystkim dolinki cieków wodnych. Zielono-niebieską infrastrukturę należy rozwijać w szczególności poprzez uzupełnianie ciągów zieleni wzdłuż cieków wodnych i ochronę ich bezpośredniego sąsiedztwa przed degradacją lub zabudowaniem. Dlatego do głównych zadań na tym obszarze należy unikanie wprowadzania nowej zabudowy, utrzymanie i nasycenie różnego rodzaju zieleni oraz tworzenie małej retencji wodnej, z wykorzystaniem na funkcje wypoczynkowe i sportowo-rekreacyjne.

W sposób efektywny należy wykorzystać tereny zielone, a zwłaszcza istniejące tereny leśne i dolinne oraz tereny łąk i zieleni niskiej, chroniące wartościowe ekosystemy i tworzące strefy buforowe pomiędzy zabudową i terenami chronionym. Ponadto łąki i zieleń niska winny być istotnymi elementami systemu przewietrzania miasta, poprawiającymi jego warunki klimatyczne. W tym celu w planach miejscowych zaleca się ochronę wyżej wymienionych terenów jako elementów zielono-niebieskiej infrastruktury.

Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych informacji o możliwości korekty granic obszaru Natura 2000 PLC 020001 Karkonosze, obejmujące ich powiększenie lub zmniejszenie. Wszelkie ewentualne zmiany granic ww. obszaru Natura 2000 nastąpią wyłącznie po uzgodnieniu z samorządami zainteresowanych gmin i zaopiniowaniu przez organizacje pozarządowe.

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazano szkielet układu drogowego, wyznaczony w oparciu o istniejące powiązania drogowe, a który powinien być lokalnie uzupełniany i modernizowany w zależności od potrzeb funkcjonalno-przestrzennych.

Wzdłuż cieków wodnych oraz dróg, o ile pozwalają na to warunki terenowe, należy realizować ciągi zieleni. W tym celu powinno się rezerwować w planach miejscowych odpowiedniej szerokości pasy terenów, które zapewnią docelowe wprowadzenie zieleni wysokiej w postaci alei lub szpalerów drzew.

Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane na poprawę potencjału rozwojowego oraz poprawę

warunków zamieszkiwania. Na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Karpacz na lata 2021-2030 w Modelu wskazano obszary objęte rewitalizacją.

6.1. Zasady zagospodarowania dla Miasta Karpacza wynikające z ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Zgodnie z zapisami zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, który został przyjęty Uchwałą nr XIX/482/2020 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. miasto Karpacz zlokalizowane jest w czterech obszarach funkcjonalnych:

- ❖ Przygranicznym Obszarze Funkcjonalnym,
- ❖ Jeleniogórskim Obszarze Funkcjonalnym,
- ❖ Sudeckim Obszarze Funkcjonalnym,
- ❖ Obszarze Funkcjonalnym Cennym Przyrodniczo.

Zgodnie z planem województwa dla miasta obowiązują następujące ustalenia dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej, umożliwiającej realizację następujących zadań:

- ❖ w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:
 - ochrona przed powodzią Kotliny Jeleniogórskiej – Potok Łomnica – K126 Wariant I – ochrona bierna (prace regulacyjne na długości 15,95 km),
- ❖ w zakresie ochrony lądowych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym:
 - korytarzy ekologiczny Karkonosze – wskazany w Modelu jako lądowy korytarz ekologiczny międzynarodowy.

Plan województwa określa także ustalenia w zakresie zasad zagospodarowania dla obszarów funkcjonalnych obowiązujących dla gmin wynikających z następujących celów i kierunków:

Cel 1.

Zapewnienie warunków zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz dostępu do usług i rynku pracy dzięki hierarchicznej strukturze sieci osadniczej.

Kierunek 1.1.

Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego oraz ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi:

Prowadzenie współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych w celu zarządzania przestrzenią w taki sposób, aby następowała integracja oraz łączenie funkcji komplementarnych w przestrzeni w celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania infrastruktury komunalnej i podniesienia jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem:

- ❖ zrównoważonej mobilności, w tym zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie, m.in. poprzez:
 - planowanie i realizowanie wzdłuż dróg gminnych pozostałych tras rowerowych pozwalających na powiązanie jednostek osadniczych bezpośrednio z celami codziennych dojazdów do szkoły, pracy i usług lub przystanków i węzłów transportu zbiorowego, mogących stanowić jeden z etapów tych podróży (z zachowaniem odpowiednich rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo, adekwatnych, w szczególności do natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach tych dróg),
- ❖ wspólnego planowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w formie kompleksowych zespołów zabudowy, z zapewnieniem w miejscu zamieszkania dostępu do podstawowych usług publicznych, infrastruktury technicznej oraz transportu zbiorowego,
- ❖ potrzeb ochrony obszarów cennych przyrodniczo i ochrony krajobrazu kulturowego oraz tożsamości miejsca,

- ❖ potrzeb kształtowania struktur przestrzennych umożliwiających zachowanie i funkcjonowanie terenów otwartych i zieleni w obszarach zurbanizowanych, powiązanych z miejskimi systemami zieleni,
- ❖ potrzeb ograniczania zagospodarowania terenów dotychczas niezurbanizowanych i zapobieganiu temu zagospodarowaniu,
- ❖ potrzeb zachowania obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich,
- ❖ kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Wzmacnianie funkcjonalno-przestrzennej spójności obszaru funkcjonalnego oraz jego powiązań zewnętrznych.

Wzmacnianie potencjałów wewnętrznych wynikających z położenia i charakteru miejskiego obszaru funkcjonalnego, stanowiących o jego konkurencyjności.

Określenie na terenie gminy co najmniej jednego dużego, zwarteo kompleksu publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego, zapewniającego mieszkańcom możliwość wspólnego spędzania czasu wolnego w otwartej przestrzeni, a przy tym sprzyjającego nawiązywaniu i pogłębianiu relacji oraz kontaktów społecznych. Zwarty kompleks publicznie dostępnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych musi stanowić wyodrębnioną przestrzennie jednostkę funkcjonalną lub składać się z kilku odrębnych, lecz powiązanych funkcjonalnie, jednostek funkcjonalnych o przeznaczeniu podstawowym zawierającym się w zakresie pojęcia publicznie dostępnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. Zaleca się, aby minimalna powierzchnia zwarteo kompleksu publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego wynosiła:

- ❖ dla gmin powyżej 10 tys. mieszkańców – 20 ha,
- ❖ dla gmin poniżej 10 tys. mieszkańców – 10 ha.

Określenie, dla jednostek osadniczych o wielkości powyżej 250 mieszkańców, publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w zasięgu pieszego dojścia i dojazdu rowerem. Zaleca się, aby dla jednostek

osadniczych o wielkości powyżej 250 mieszkańców, określić lokalizację wydzielonego funkcjonalnie i zwarteo przestrzennie, publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego, o następujących parametrach:

- ❖ o powierzchni co najmniej 0,2 ha w odległości do 800 m od granic terenów zabudowy mieszkaniowej,
- ❖ o powierzchni co najmniej 2 ha w odległości do 2500 m od granic terenów zabudowy mieszkaniowej.

Określenie odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej a publicznie dostępnymi terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi poprzez ustalenie jednostek osadniczych lub jednostek bilansowych wytycznych do planów miejscowych w zakresie wskaźnika minimalnej powierzchni publicznie dostępnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych przypadającej na jednostkę powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej. Zaleca się, aby wskaźnik ten był wyrażony poprzez ustalenie proporcji powierzchni wydzielonych funkcjonalnie publicznie dostępnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych do powierzchni wydzielonych funkcjonalnie terenów zabudowy mieszkaniowej wyrażonych w formie ilorazu, a wartość jego wynosiła co najmniej 0,1.

Ograniczenie przeznaczania pod zabudowę podlegającą ochronie przed hałasem terenów narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie infrastruktury transportowej. Zaleca się, aby poza terenami miast pod zabudowę podlegającą ochronie przed hałasem przeznaczać tereny położone w odległościach co najmniej:

- ❖ 100 m od linii kolejowych zaliczanych do sieci TEN-T,
- ❖ 100 m od autostrad, dróg ekspresowych oraz głównych ruchu przyspieszonego,
- ❖ 50 m od dróg głównych.

Separowanie terenów zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem od dużych zwarteo kompleksów terenów zabudowy produkcyjnej, usługowej lub produkcyjno-usługowej poprzez ustalenie minimalnych odległości między tymi terenami i kompleksami. Zaleca się, aby

poza terenami miast zachowywać parametr odległości co najmniej 150 m między terenami zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem a zwartymi kompleksami zabudowy produkcyjnej, usługowej lub produkcyjno-usługowej o powierzchni przekraczającej 10 ha, z wyjątkiem zabudowy przemysłu miedziowego, dla której przyjmuje się parametry określone w ustaleniach dla gmin ujętych w pkt. 1 ustaleń obowiązujących dla gmin, w zakresie zasad zagospodarowania przestrzennego LGOF.

Określenie minimalnych odległości pomiędzy terenami zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem a najbliższymi terenami zabudowy związanej z potencjalną emisją fetoru. Zaleca się zachowanie odległości do terenów zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem co najmniej:

- ❖ 400 m od najbliższych terenów zabudowy związanej z wielkotowarową produkcją zwierzęcą, stanowiącą przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (powyżej 210 DJP),
- ❖ 300 m od najbliższych terenów istniejącej lub projektowanej zabudowy związanej z wielkotowarową produkcją zwierzęcą, stanowiącą przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (od 60 do 210 DJP),
- ❖ 300 m od najbliższych terenów zabudowy istniejącej lub projektowanej związanej z przetwarzaniem i składowaniem odpadów.

Planowanie rozwoju struktur przestrzennych w oparciu o metodę Transit Oriented Development (TOD). Zaleca się:

- ❖ lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej wraz ze związanymi z nią usługami w pierwszej kolejności na terenach położonych w odległościach do:
 - 800 m od stacji i przystanków kolejowych,
 - 400 m od przystanków autobusowych,

przy czym odległość ta powinna uwzględniać zasięg oddziaływania akustycznego linii kolejowych oraz

w pierwszej linii zabudowy od strony stacji i przystanków kolejowych należy sytuować zabudowę usługową,

- ❖ wprowadzenie wytycznych zapewniających mieszkańcom jednostki osadniczej pieszy dostęp o zasięgu do 800 m:
 - do usług podstawowych z zakresu oświaty, handlu, gastronomii, zdrowia, sportu i rekreacji – pozwalających na zaspokojenie większości codziennych potrzeb mieszkańców jednostki,
 - lub do przystanku komunikacji zbiorowej, szczególnie komunikacji kolejowej,
- ❖ wprowadzenie wytycznych pozwalających na ograniczenie zasięgu rozwoju przestrzennego jednostek osadniczych nieposiadających dostępu do stacji i przystanków kolejowych lub przystanków autobusowych lub niewyposażonych w szkołę podstawową. Przeznaczanie pod rozwój zabudowy w ww. jednostkach w pierwszej kolejności terenów niezabudowanych zlokalizowanych pomiędzy istniejącą zabudową w granicach jednostki osadniczej, a w przypadku braku takich terenów – terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy, lecz w odległości nie większej niż 100 m od granic obszarów jednostki osadniczej o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Wprowadzenie wytycznych pozwalających na ograniczenie, poza terenami miast, lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej do zabudowy niskiej. Zaleca się lokalizowanie jej w odległości do 800 m od stacji i przystanków kolejowych, 400 metrów od przystanków autobusowych lub szkół podstawowych.

Uwzględnienie lokalnych warunków nasłoneczniania terenu przy ustalaniu wytycznych dla kształtowania terenów mieszkaniowych pod kątem optymalnego wykorzystania energii solarnej do wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej oraz minimalizacji zjawiska kumulacji ciepłej poprzez określenie zasad:

- ❖ kształtowania układu drogowego w sposób determinujący kierunki sytuowania zabudowy,

- ❖ kształtowania wysokości zabudowy na terenach sąsiednich,
- ❖ dopasowania rodzajów dachu i ich kąta nachylenia do lokalnych warunków,
- ❖ nasycania terenów zabudowy zielenią – w szczególności wysoką,
- ❖ ograniczania powstawania dużych połaci terenu o utwardzonej nawierzchni, cechujących się wysokim poziomem akumulacji ciepłej,
- ❖ defragmentacji dużych połaci terenu o utwardzonej nawierzchni elementami wprowadzającymi zacienienie.

Ustalenie wytycznych kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu oraz jego wyposażenia uwzględniające warunki przewietrzania terenów poprzez określenie zasad:

- ❖ kształtowania układu przestrzennego zabudowy i zagospodarowania terenu zapewniających odpowiednie warunki przewietrzania na terenach zabudowanych i przeznaczanych pod zabudowę,
- ❖ uwzględniania systemu terenów zieleni jako elementu wpływającego na warunki przewietrzania,
- ❖ określania udziału terenów biologicznie czynnych oraz zieleni wysokiej, w tym na terenach komunikacyjnych,
- ❖ wprowadzania szpalerów lub alei drzew w obszarach dróg lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- ❖ stosowania podcieni lub arkad umożliwiających, poza ruchem powietrza, swobodne przemieszczanie się osób w tej przestrzeni, w przypadku braku możliwości wprowadzenia szpalerów lub alei w pasach drogowych wzdłuż zabudowy kwartałowej lub pierzejowej, w ścisłej zabudowie śródmiejskiej.

Zachowywanie pomiędzy jednostkami osadniczymi wolnych od zabudowy i zagospodarowania (z wyłączeniem dróg i sieci uzbrojenia terenu) terenów otwartych lub zalesionych. Zaleca się, aby wolne od zabudowy i zagospodarowania przestrzenie otwarte lub zalesione miały szerokość co najmniej 500 m, a w przypadku, gdy odległość ta jest mniejsza niż 500 m

zaleca się ograniczenie rozwoju zabudowy na kierunkach, w których mógłby on doprowadzić do dalszego zmniejszenia przestrzeni wolnej od zabudowy pomiędzy jednostkami osadniczymi.

Zachowanie terenów otwartych, zagrożonych powodzią i podmokłych, jak również lasów, parków, alei drzew, obszarów tworzących korytarze ekologiczne, jako potencjału do budowy systemu zielonej infrastruktury.

Wskazanie w studiach gmin (obecnie w planach ogólnych) powiązań (ciągłości) terenów zielonych (otwartych), klasyfikowanych ze względu na sposób użytkowania jako obszary leśne, rolnicze, zadrzewione, parkowe, ogrody działkowe oraz związane z wodami powierzchniowymi – w tym mokradłowe.

Cel 2.

Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu

Kierunek 2.1.

Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich:

Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy.

Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt), nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.

Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych informacji o granicach proponowanego powiększenia obszaru Karkonoskiego Parku Narodowego. Ewentualne powiększenie obszaru parku nastąpi wyłącznie po uzgodnieniu z samorządami zainteresowanych gmin i zaopiniowaniu przez organizacje pozarządowe.

Kierunek 2.2.

Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu:

Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej i niemieckiej.

Uwzględnianie istniejących analiz krajobrazowych i wytycznych zawartych w planach ochrony dla parków krajobrazowych.

Wskazanie obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych,

fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:

- ❖ w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,
- ❖ w terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów,
- ❖ w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.

Cel 3.

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.

Kierunek 3.1.

Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu:

Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych dla terenów przeznaczanych pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.

Zaleca się wskazanie kompleksów zabudowy usługowej lub produkcyjnej o łącznej powierzchni przekraczającej 10 ha, a w szczególności zlokalizowanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji, jako obszarów, na których na dachach i zadaszeniach obiektów mogą zostać rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane

z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Kierunek 3.5.

Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy:

Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych umożliwiających:

- ❖ lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji,
- ❖ stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry),
- ❖ utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych,
- ❖ odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych,
- ❖ ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.

Plan województwa określa także postulaty dla Gminy Karpacz w następujących zakresach:

Cel 1.

Zapewnienie warunków zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz dostępu do usług i rynku pracy dzięki hierarchicznej strukturze sieci osadniczej

Kierunek 1.1.

Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego oraz ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi – Jeleniogórski Obszar Funkcjonalny (JOF):

Uwzględnienie powiązań funkcjonalnych w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych i spójne oraz zintegrowane planowanie przestrzenne w ramach tych obszarów.

Uwzględnienie w polityce przestrzennej zielonej infrastruktury jako elementu struktury przestrzennej i kierunku przeznaczenia terenu.

Planowanie elementów zielonej infrastruktury z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.

Uwzględnienie w polityce przestrzennej możliwości odbudowy, modernizacji i rozbudowy linii kolejowych dla zaspokojenia potrzeb kolejowych przewozów aglomeracyjnych.

Uwzględnienie infrastruktury transportu rowerowego przy planowaniu zintegrowanego systemu transportu, obejmującego różne środki transportu i elementy infrastruktury w miejskich obszarach funkcjonalnych.

Planowanie tras rowerowych z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.

Planowanie infrastruktury rowerowej zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.

Kierunek 1.2.

Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją:

Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w „Strategii Rozwoju Sudety 2030”.

Kierunek 1.3.

Zwiększenie konkurencyjności inwestycyjnej województwa poprzez wyznaczenie obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji:

Kierunek 1.4.

Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami:

Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez:

- ❖ planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,

- ❖ określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach.

Cel 2.

Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu

Kierunek 2.1.

Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich:

Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych).

Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.

Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.

Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, groźeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.

Kierunek 2.2.

Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu:

Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę

ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).

Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.

Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:

- ❖ realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi.

Weryfikacja przebiegu i modernizacja Drogi Śródsudeckiej (Via Montana) poprawiająca bezpieczeństwo trasy i jej atrakcyjność turystyczną oraz skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w obszarze oddziaływania trasy.

Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej:

- ❖ terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych.

Wyeliminowanie lokalizacji zwartych kompleksów zabudowy produkcyjnej o powierzchni większej niż 1 ha oraz usługowej o powierzchni większej niż 2 ha na terenach o nachyleniu powyżej 5%.

Ustalenie minimalnego wskaźnika powierzchni terenów biologicznie czynnych na poziomie 75% na terenach o nachyleniu powyżej 5% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej, zamieszkania zbiorowego, usług zdrowia (lecznictwa uzdrowiskowego), usług sportu i rekreacji oraz usług turystycznych.

Kierunek 2.3.

Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.

Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową.

W obszarach stykowych wyznaczonych w Planie obszarów funkcjonalnych zapewnienie ciągłości planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach wskazanych na rysunku Planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z „Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego”.

Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód).

Cel 3.

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.

Kierunek 3.1.

Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu:

Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6.

Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się dopuszczać jedynie w uzasadnionych przypadkach, na obszarach regionalnych stref aktywności gospodarczej oraz innych kompleksów zabudowy produkcyjnej lub usługowej o łącznej powierzchni powyżej 10 ha.

Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin.

Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych.

Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku:

- ❖ możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego,
- ❖ dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym.

Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:

- ❖ wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,
- ❖ sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych.

Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza.

Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.

Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:

- ❖ położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
- ❖ o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,
- ❖ o wysokim nasłonecznieniu,
- ❖ nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych.

Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.

Wsparcie dla technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych.

Kierunek 3.2.

Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów:

Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczanie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych.

W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe.

Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę:

- ❖ powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa),
- ❖ poza terenami o niskiej koncentracji osadnictwa i intensywności zabudowy, powinno być ograniczone do celów gospodarczych i produkcyjnych oraz przeciwpożarowych.

Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych:

- ❖ poza aglomeracjami ściekowymi powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa),
- ❖ powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej.

W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kierunek 3.3

Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej:

Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiowo telewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych.

Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiaющая świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości.

Budowa miejskich sieci szerokopasmowych.

Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową.

Kierunek 3.5

Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy

Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego.

Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów.

Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.

Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy.

Kierunek 3.6.

Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców:

Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na

istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.

Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.

Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.

Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają:

- ❖ możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych,
- ❖ dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową, z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii.

6.2. Zasady zagospodarowania miasta Karpacz wynikające z celów rozwojowych miasta oraz kierunków polityki przestrzennej⁷

Z uwagi na potrzebę zachowania wymogów ładu przestrzennego, którego utrzymanie realnie wpływa na podwyższenie jakości życia oraz wartości przestrzeni, rozwój miasta winien odbywać się z poszanowaniem tradycyjnego sposobu kształtowania zabudowy, harmonijnie komponować się z otaczającym krajobrazem, wykorzystując powszechnie spotykane modele architektoniczne i urbanistyczne.

Natomiast naczelną zasadą korzystania z zasobów środowiska winna być zasada zrównoważonego rozwoju. Oznaczająca między innymi dążenie do:

- ❖ zachowania możliwości odtwarzania zasobów naturalnych,
- ❖ racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami,
- ❖ ograniczania uciążliwości dla środowiska i nieprzekraczania granic wyznaczonych jego odpornością.

Głównym celem władz samorządowych winno stać się roztropne prowadzenie polityki przestrzennej, co w rezultacie zaowocuje poprawą jakości życia mieszkańców.

Podstawę prowadzonej przez miasto Karpacz polityki przestrzennej stanowi do dziś studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacza, przyjęte uchwałą Nr XIV/73/99 Rady Miejskiej w Karpaczu z dnia 1 października 1999 r. W późniejszych latach dokonywano zmian tego dokumentu, odnoszących się jednak tylko do niewielkich fragmentów miasta. Nowelizacja ustawy o planowaniu przestrzennym wprowadziła obowiązkowy plan ogólny gminy, który w 2026 r. wejdzie w życie i zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacza.

Uchwałą Nr XVIII/156/12 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 23 marca 2012 r. przyjęto zmianę Studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz. Zmiana miała związek z potrzebą modernizacji tras narciarskich w rejonie Kopy i objęła obszar ok. 220 ha.

Uchwałą Nr XXXVI/338/17 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 24 maja 2017 r. przyjęto kolejną zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacza. Tym razem dotyczyła ona zmiany przeznaczenia terenu o powierzchni ok. 0,25 ha pod budowę stacji GOPR.

Ostatnią zmianę studium Karpacza podjęto na mocy uchwały Nr III/14/18 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 19 grudnia 2018 r. Obejmowała ona obszar kolei linowej i tras narciarskich KOPA o powierzchni 24 ha.

Na podstawie uchwalonego w 1999 r. studium, a także jego późniejszych zmian, w latach 2003-2019 Rada Miejska Karpacza podjęła łącznie 37 uchwał w sprawie przyjęcia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian. Ponad połowa powierzchni miasta posiada pokrycie planami miejscowymi (poza większością obszaru Karkonoskiego Parku Narodowego), w tym 99,9% terenów zainwestowanych oraz przewidzianych pod zainwestowanie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Z uwagi na bardzo zgeneralizowany i ramowy charakter przyjętego w 1999 r. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także konieczność wypełnienia wymogów prawnych, po 2000 r. podjęto zakrojone na szeroką skalę prace nad sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ich owocem było przyjęcie w latach 2003 – 2004 planów miejscowych, obejmujących swym zasięgiem niemal wszystkie jednostki strukturalne, wyznaczone w studium. Należy zwrócić uwagę, że zarówno plany te jak i studium procedowano na bazie nieaktualnych od kilku lat

⁷ Opracowano na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz wraz z późniejszymi zmianami.

przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Kierunki i zasady gospodarowania na terenach przeznaczonych pod zabudowę

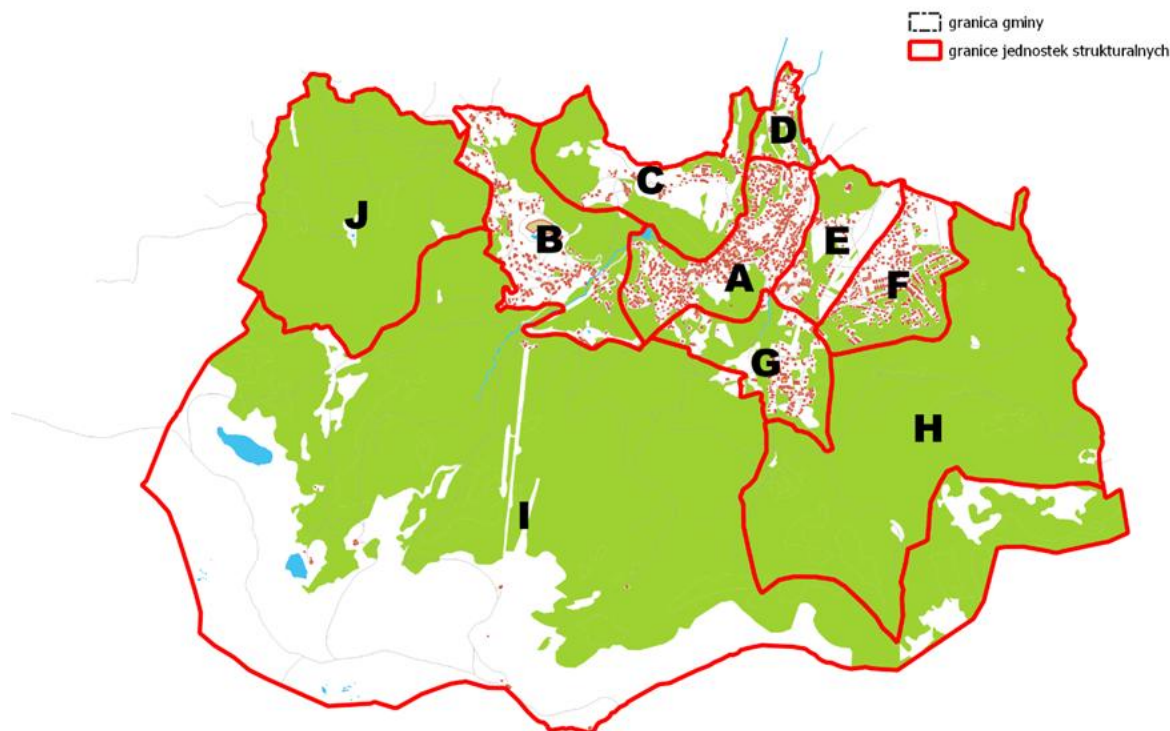
W obowiązującym studium, przyjętym w 1999 r. utrwalono podział obszaru miasta Karpacza na 10 jednostek strukturalnych, wskazanych na Rysunku nr 4 *Jednostki strukturalne Gminy Karpacz*. Tereny przeznaczone pod zabudowę wyznaczone zostały w 7 jednostkach strukturalnych oznaczonych literami od A do G. W pozostałych jednostkach: H, I oraz J przewidziano jedynie lokalizację obiektów. Tereny narciarskie stanowiły obszar, gdzie również przewidziano lokalizację obiektów liniowych (trasy i wyciągi narciarskie, publiczną trasę saneczkową i ścieżki rowerowe).

Ustalenia obowiązujące dla terenów zainwestowanych miały obowiązywać łącznie z ustaleniami funkcjonalno-przestrzennymi dla jednostek strukturalnych. Na terenie całego miasta wykluczono lokalizację funkcji przemysłowych.

W studium z 1999 r. określono podstawowe zasady kwalifikacji obszarów oraz podstawowe zasady ich zagospodarowania:

- ❖ obszary istniejącego zainwestowania kubaturowego lub zagospodarowania – objęły one tereny w tym czasie zabudowane lub zagospodarowane, na których przewidziano możliwości przekształceń, rozbudowy i zmian zagospodarowania w tym zmian funkcjonalnych,
- ❖ obszary przeznaczone do zainwestowania kubaturowego lub zagospodarowania – objęły one tereny wówczas w większości niezabudowane lub niezagospodarowane, na których mogły znajdować się pojedyncze obiekty. W przypadku realizacji obiektów oraz w odniesieniu do sposobu zagospodarowania terenów – nie wprowadzono ograniczeń przestrzennych i funkcjonalnych,
- ❖ obszary przeznaczone do zainwestowania kubaturowego lub zagospodarowania z ograniczeniami przestrzennymi – objęły tereny ówczesnie w większości niezabudowane lub niezagospodarowane, na których znajdować mogły się pojedyncze obiekty, na obszarach tych - wielkość, kształt, wysokość i lokalizacja projektowanych obiektów powinna podlegać regulacji mającej na celu zachowanie stref wglądów lub z innych względów – zasady regulacji winny być obowiązkowo ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- ❖ obszary wyłączone z zainwestowania kubaturowego – objęły tereny niezabudowane, stanowiące miejsca szczególnie istotne dla zachowania stanu środowiska naturalnego lub stref wglądów, w tym w bezpośrednim sąsiedztwie głównych cieków. Wykluczono tu realizację ciągłej zabudowy kubaturowej. W przypadku realizacji pojedynczych obiektów wprowadzono wymóg ich docelowego zagospodarowania,
- ❖ orientacyjne obszary wskazane do objęcia ochroną konserwatorską – dotyczyły terenów zabudowanych lub zagospodarowanych wraz z otoczeniem, częściowo objętych ochroną konserwatorską, dla których przewidziano podjęcie procedury precyzyjnego wyznaczenia granic stref ochrony konserwatorskiej, szczegółowe zasady ochrony i zagospodarowania winny zostać ustalone obowiązkowo w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- ❖ obszary leśne – objęły tereny pokryte lasem, będące we władaniu administracji państwowej, samorządowej lub prywatnym, szczegółowe zasady zagospodarowania winny być określone w planach urządzenia lasu oraz ustaleniach dla jednostek strukturalnych, gdzie dopuszczono przekształcenie części terenów leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów.

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
JEDNOSTKI STRUKTURALNE
GMINA KARPACZ

Rysunek 3 Jednostki strukturalne Gminy Karpacz

Źródło: opracowanie na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacz wraz z późniejszymi zmianami.

W odniesieniu do 7 jednostek strukturalnych w mieście – obejmujących tereny zainwestowane oraz przeznaczone pod zainwestowanie przewidziano:

- ❖ dla jednostki **A – CENTRUM MIASTA** – obejmującej tereny mieszkaniowe, turystyczno-wypoczynkowe i usługowe, w tym główne obiekty centrowe miasta: lokalizację obiektów usługowych i usługowo-mieszkaniowych, przekształcenie części terenów leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów (szczególnie komunalnych) na terenach lasów,
- ❖ dla jednostki **B – KARPACZ GÓRNY** – obejmującej tereny mieszkaniowe i turystyczno-wypoczynkowe wraz z obiektami turystycznymi: budowę pensjonatów, małych hoteli, usług turystycznych, przekształcenie części terenów

leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów (szczególnie komunalnych) na terenach lasów,

- ❖ dla jednostki **C – ZARZECZE** – obejmującej tereny mieszkaniowe i turystyczno-wypoczynkowe oraz ochrony zdrowia, jak również tereny leśne: lokalizację funkcji sanatoryjnych i związanych z lecznictwem, przekształcenie części terenów leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów (szczególnie komunalnych) na terenach lasów,
- ❖ dla jednostki **D – PŁÓCZKI** – obejmującej tereny mieszkaniowe oraz usługowe: lokalizację wszystkich funkcji poza samodzielną mieszkaniową, ponadto lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, baz, składów, magazynów i warsztatów,
- ❖ dla jednostki **E – STREFA AKTYWNOŚCI TURYSTYCZNEJ** – obejmującej tereny mieszkaniowe i turystyczno-wypoczynkowe

wraz z obiektami turystycznymi: lokalizację dużych obiektów hotelowo-usługowych o powierzchni zabudowy powyżej 500 m², przekształcenie części terenów leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów (szczególnie komunalnych) na terenach lasów,

- ❖ dla jednostki F – **SKALNE OSIEDLE** – obejmującej tereny mieszkaniowe: lokalizację mieszkalnictwa, pensjonatów, przekształcenie części terenów leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów (szczególnie komunalnych) na terenach lasów,
- ❖ dla jednostki G – **WILCZA PORĘBA** – obejmującej tereny mieszkaniowe i turystyczno-wypoczynkowe: przewagę funkcji usługowych z zielenią towarzyszącą, przekształcenie części terenów leśnych w parki leśne oraz lokalizację obiektów (szczególnie komunalnych) na terenach lasów.

W odniesieniu do 3 jednostek strukturalnych, stanowiących tereny otwarte, gdzie priorytetem jest ochrona lub poprawa stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego przewidziano:

- ❖ dla jednostki H – **TERENY OTWARTE – WSCHÓD**: prowadzenie gospodarki leśnej,

lokalizację obiektów i urządzeń dla narciarstwa zjazdowego i biegowego,

- ❖ dla jednostki I – **KARKONOSKI PARK NARODOWY**: lokalizację obiektów i urządzeń dla narciarstwa zjazdowego o biegowego
- ❖ dla jednostki J – **TERENY OTWARTE – ZACHÓD**: prowadzenie gospodarki leśnej, lokalizację obiektów i urządzeń dla narciarstwa zjazdowego i biegowego.

W związku z reformą systemu planowania przestrzennego w Polsce, istotną zmianą jest wprowadzenie planu ogólnego gminy, który zastępuje dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Z chwilą uchwalenia planu ogólnego, studium traci moc obowiązującą. Uchwałą nr XIII/52/2024 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 1 października 2024 r. Gmina Karpacz przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego Miasta Karpacza. Plan ogólny stanie się podstawowym dokumentem planistycznym, na podstawie którego będą sporządzane Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Reforma ta ma na celu zwiększenie spójności dokumentów planistycznych, ułatwienie procesu inwestycyjnego oraz poprawę ładu przestrzennego.

6.3. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Działania w zakresie ochrony i kształtowania środowiska powinny zmierzać do poprawy czystości powietrza atmosferycznego, wód oraz powierzchni ziemi.

Realizacji zadań związanych z rozwojem przestrzennym miasta winna być oparta o następujące ogólne zasady ochrony środowiska i przyrody:

- ❖ Zachowanie i ochronę wartości przyrodniczych obszarów chronionych, poprzez między innymi ograniczenie niekontrolowanej penetracji obszarów chronionych przez turystów.
- ❖ Preferowanie rozwiązań sprzyjających zmniejszaniu zanieczyszczeń komunikacyjnych poprzez poprawę układu komunikacyjnego miasta.
- ❖ Ograniczenie zabudowy wzdłuż głównych cieków.
- ❖ Racjonalne gospodarowanie zasobami wód, w tym propagowanie rozwiązań związanych z jej retencjonowaniem.
- ❖ Wzmocnienie ekologicznych funkcji obszarów przyległych do terenów zabudowy poprzez zalesianie gruntów oraz włączenie niektórych terenów rolniczych do systemu korytarzy ekologicznych.
- ❖ Zapewnienie ciągłości, spójności i drożności korytarzy ekologicznych w powiązaniu z regionalną i krajową siecią ekologiczną oraz przeciwdziałanie fragmentacji systemów przyrodniczych.
- ❖ Zachowanie i ochrona lokalnych zespołów zieleni, w tym alei, szpalerów zadrzewień śródpolnych, zieleni w ramach powierzchni biologicznie czynnej w obszarach zabudowy.
- ❖ Ochrona i pielęgnacja zieleni, w tym urządzonej.
- ❖ Ochrona walorów krajobrazowych.
- ❖ Kształtowanie właściwych postaw wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.
- ❖ Wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej, w tym m.in.: wykorzystanie energii odnawialnej, w tym źródeł rozproszonych (jako urządzeń wspomagających lokalne wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepłej), termomodernizacje budynków, stosowanie efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła,
- ❖ Kontrole w zakresie spełniania norm i standardów ochrony powietrza atmosferycznego.
- ❖ Dla pomników przyrody zlokalizowanych w obszarze miasta zakłada się ich ochronę, odpowiednie kształtowanie otoczenia umożliwiające ekspozycję walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także możliwość wpisania nowych obiektów wyróżniających się w krajobrazie lokalnym.
- ❖ Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków, uzupełniona o rozwój sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowę przydomowych oczyszczalni tam, gdzie sieć jest nieopłacalna, oraz ewidencję i kontrolę zbiorników bezodpływowych.
- ❖ W obliczu narastającego deficytu wody na obszarze gminy, priorytetem jest racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi poprzez budowę zbiornika retencyjnego, odbudowę urządzeń piętrzących oraz rozwój obiektów małej retencji.

Dla części obszaru miasta położonego w granicach Karkonoskiego Parku Narodowego obowiązują ograniczenia w użytkowaniu terenu określone w przepisach odrębnych.

Dla części obszaru miasta położonego w granicach obszaru Natura 2000 Karkonosze PLC020001 obowiązują ograniczenia w użytkowaniu terenu określone w przepisach odrębnych.

6.4. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Przy realizacji zadań związanych z rozwojem przestrzennym miasta zakłada się następujące ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz krajobrazu kulturowego:

- ❖ Zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego, w tym kompozycje wnętrz urbanistycznych oraz kompozycje zieleni.
- ❖ Przy nowych inwestycjach oraz związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową obiektów istniejących nawiązać gabarytami i sposobem kształtowania bryły i użytymi

materiałami do miejscowej tradycji architektonicznej.

- ❖ Elementy dysharmonizujące, zwłaszcza kolidujące z ekspozycją wartościowych obiektów zabytkowych, winny być usunięte lub poddane odpowiedniej przebudowie.
- ❖ Tereny zieleni komponowanej tj. parki, ogrody, skwery, cmentarze, szpalery i aleje drzew, pozostawić lub dążyć do odtworzenia jako założenia zielone, nadając im funkcję reprezentacyjną lub rekreacyjną.

6.5. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Głównym celem w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy jest zapewnienie właściwego poziomu życia jego mieszkańców oraz komfortu w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym. Nieuporządkowane zarządzanie przestrzenią tworzy takie problemy jak: rozpraszanie zabudowy, nieefektywne wykorzystanie przestrzeni skutkujące marnotrawieniem terenów zielonych czy działania w przestrzeni naruszające krajobraz i dziedzictwo kulturowe. Należy podkreślić, że atrakcyjność krajobrazu naturalnego i kulturowego Gminy Karpacz stanowi o podstawach jej rozwoju.

Przyjmuje się następujące kierunki zmian w prowadzeniu polityki przestrzennej, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- ❖ Lokalizacji nowej zabudowy, głównie w obrębie obszarów już zabudowanych na zasadach jej uzupełniania w wykształconych już liniach zabudowy.
- ❖ Wspieranie kształtowania centrów integracji poprzez zapewnienie dostępności do terenów zieleni publicznej, usług sportu, rekreacji.

- ❖ Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych, dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową, z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii.
- ❖ Harmonijne wpisywanie zabudowy w istniejący krajobraz, w tym unikanie tworzenia obiektów o nadmiernej kubaturze i wysokości.
- ❖ Poprawianie stanu (rewaloryzacja) otoczenia zabudowy mieszkaniowej, w tym przestrzeni wspólnych, w szczególności podwórkowych, a także skwerów miejskich, placów.
- ❖ Poprawa jakości przestrzeni miejskiej pod względem estetyki i jakości zagospodarowania przestrzennego.
- ❖ Dostosowanie przestrzeni miejskich do potrzeb osób starszych i dla osób z niepełnosprawnościami, w tym usuwanie barier architektonicznych.

- ❖ Zachowywanie terenów zielonych w planie ogólnym oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- ❖ Ograniczenie wszelkiej nowej zabudowy na terenach dotąd zielonych

6.6. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan

miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Strategia rozwoju nie wyznacza i nie przewiduje terenów dla lokalizacji nowych wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na terenie Gminy Karpacz ze względu na zbyt wysoką ingerencję w istniejący ład przestrzenny.

6.7. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, służące zaspokojeniu potrzeb mieszkańców gminy, mogą być lokalizowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, które podejmowane są zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.

Inwestycje celu publicznego obejmują m.in.:

- ❖ Budowę nowych i modernizację istniejących dróg publicznych oraz urządzeń infrastruktury komunikacyjnej.
- ❖ Budowę nowych i modernizację istniejących systemów infrastruktury technicznej, w tym obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę oraz odprowadzeniu ścieków, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą, gaz oraz sieć telekomunikacyjną.
- ❖ Modernizację i utrzymanie istniejących, a także budowę nowych obiektów oświaty i edukacji publicznej, instytucji kultury, obiektów ochrony zdrowia, domów opieki społecznej i placówek

opiekuńczo-wychowawczych, gminnego budownictwa mieszkaniowego, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych i innych służących mieszkańcom gminy.

- ❖ Inwestycje w zakresie terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych.
- ❖ Inwestycje w zakresie realizacji i utrzymania zieleni gminnej i zadrzewień.
- ❖ Realizację innych celów publicznych określonych w przepisach odrębnych.

Przyjmuje się następujące zasady w zakresie lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego :

- ❖ Rozwój usług publicznych dostosowany do planowanych nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, jej faktycznego rozwoju oraz analizy przyrostu liczby mieszkańców, z uwzględnieniem jednostek podziału administracyjnego i jednostek pomocniczych.
- ❖ Podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

- ❖ Planowanie nowych dróg publicznych i infrastruktury technicznej w oparciu o analizy potrzeb i możliwości finansowych gminy.
- ❖ Dążenie do zgodności pomiędzy inwestycją celu publicznego a intensywnością i formami zagospodarowania otaczającego obszaru.
- ❖ Zgodność między rodzajem zagospodarowania skutkującym realizacją inwestycji celu publicznego a zasobami środowiska naturalnego. Należy wykluczyć lokalizacje, które ingerują w unikatowe ekosystemy pod względem wartości przyrodniczych.
- ❖ Należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.
- ❖ Realizacja tras rowerowych lub pieszo-rowerowych poprzez ich budowę, wyznaczanie lub oznakowanie.
- ❖ Dalsza modernizacja i rozbudowa sieci i obiektów infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków.

6.8. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Kierunki rozwoju systemów komunikacji:

- ❖ Prowadzenie prac modernizacyjnych w zakresie: nawierzchni, parametrów technicznych dróg i ulic, poszerzeń pasów drogowych, korekty geometrii i przebudowy skrzyżowań.
- ❖ Budowa jednostronnych lub obustronnych (w zależności od zabudowy i możliwości terenowych) chodników na terenach zabudowanych celem segregacji ruchu kołowego i pieszego.
- ❖ Utrzymanie obecnej funkcji terenów komunikacji kolejowej.
- ❖ Uzupełnienie istniejącego systemu szlaków rowerowych o ścieżki rowerowe, wydzielane w liniach rozgraniczających dróg i ulic oraz na terenach przyległych z zachowaniem parametrów technicznych określonych w przepisach odrębnych.
- ❖ Systematyczna poprawa stanu dróg publicznych, należących do Gminy.
- ❖ Planowanie nowych dróg publicznych w oparciu o analizy potrzeb i możliwości finansowych Gminy z uwzględnieniem uruchamiania nowych terenów budowlanych.
- ❖ Poprawa dostępności komunikacji zbiorowej, z uwzględnieniem miejsc jej występowania,

częstotliwości oraz kierunków podróży, poprzedzona analizą potrzeb oraz potokami ruchu w gminie.

- ❖ Analiza potrzeb w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i w zależności od potrzeb – realizacja luster przy skrzyżowaniach, oświetlenie przejść dla pieszych.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej:

System zaopatrzenia w wodę

- ❖ Wydajność istniejących ujęć uzależniona jest od dynamiki powiększania się terenów zainwestowanych. Ponieważ w sposób decydujący zależy ona od warunków hydrometeorologicznych, co powoduje niestabilność działania układu wodociągowego, przewiduje się rozbudowę systemu zbiorników zapasowo – wyrównawczych i obiektów związanych z poborem i uzdatnianiem wody.

Gospodarka ściekowa

- ❖ Istniejący stan obiektów gospodarki ściekowej na terenie Karpacza wymaga prowadzenia konsekwentnej polityki przebudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków, systemu kanalizacji sanitarnej w celu doprowadzenia do pełnej rozdzielczości systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

System kanalizacji deszczowej

- ❖ Zakłada się maksymalne wykorzystanie istniejących cieków jako odbiorników wód opadowych, przy minimalizacji sieci kanalizacji deszczowej. Występujące na terenie miasta kanały ogólnospławne w docelowym układzie kanalizacyjnym powinny przejąć rolę kanałów deszczowych.

Zasady modernizacji i rozbudowy systemu zaopatrzenia w ciepło i gaz

- ❖ Naczelną zasadą modernizacji i rozbudowy systemu zaopatrzenia w ciepło i gaz jest dywersyfikacja źródeł zasilania, w związku z tym, zakłada się budowę urządzeń i instalacji jak i systemów hybrydowych, wykorzystujących więcej niż jedno źródło energii odnawialnej.

Zasady rozwoju sieci elektroenergetycznej

- ❖ Przewiduje się, że zasilanie terenów rozwojowych realizowane będzie przede wszystkim z istniejącego systemu sieci średniego i niskiego napięcia z wykorzystaniem rezerw systemu elektroenergetycznego. Po wyczerpaniu rezerw istniejącego systemu elektroenergetycznego przewiduje się rozbudowę i rozszerzenie obiektów i sieci elektroenergetycznych w porozumieniu z operatorami systemu elektroenergetycznego. Wymaga się prowadzenia nowych sieci elektroenergetycznych SN i NN jako podziemne. Zaleca się likwidację wszystkich sieci napowietrznych.

Telekomunikacja i sieci teletechniczne

- ❖ Przewiduje się możliwość lokalizacji przekazników telekomunikacyjnych w korzystnych pod względem zasięgu miejscach, również na głównej grani Karkonoszy ze Śnieżką włącznie. Wymaga się prowadzenia wszelkich sieci teletechnicznych jako podziemne. Na terenach zainwestowania zaleca się prowadzenie sieci teletechnicznych w kanalizacji oraz likwidację wszystkich sieci napowietrznych.

Gospodarka odpadami

- ❖ Z uwagi na ograniczenia przestrzenne i związane z ochroną środowiska naturalnego nie przewiduje się lokalizacji wysypiska odpadów komunalnych w mieście.

Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej:

- ❖ Tworzenie warunków do kształtowania miejsc spotkań, wypoczynku i sportu poprzez urządzenie przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej umożliwiających zwiększenie integracji lokalnej społeczności.
- ❖ Dążenie do niwelowania barier architektonicznych uniemożliwiających funkcjonowanie osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej.
- ❖ Zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego w nowych inwestycjach.
- ❖ Udostępnianie przestrzeni i narzędzi dla inicjatyw oddolnych.

6.9. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Polityka w zakresie urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW realizowana będzie zgodnie z zasadami:

- ❖ Urządzenia o mocy przekraczającej 500 kW realizowane zgodnie ze wskazaniami ustaleń

dla poszczególnych terenów określone w planie ogólnym.

- ❖ Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV, V oraz VI.

- ❖ Rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW nie może wpłynąć na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowanie oraz zagospodarowania i użytkowania terenu poza granicami wyznaczonego obszaru.
- ❖ Realizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

może nastąpić wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie. Lokalizacja urządzeń, w zależności od ich rodzaju, specyfikacji, czy zastosowanej technologii wymagać będzie spełniania m.in. warunków lokalizacyjnych (określonych w przepisach prawa), jak i uzależniona będzie od oceny wpływu inwestycji na środowisko i warunki życia ludzi.

6.10. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy uznać przedsięwzięcia, które określone zostały w rozporządzeniu z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) w podziale na przedsięwzięcia mogące:

- ❖ Zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- ❖ Potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zakłada się ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie miasta Karpacza ze względu na ich szczególnie potencjalnie negatywne oddziaływanie.

Dla ewentualnych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy ustala się następujące zasady:

- ❖ Ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć w bezpośrednim sąsiedztwie występowania dużych skupisk zabudowy mieszkaniowej.
- ❖ Dopuszczalna lokalizacja tylko w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie.

- ❖ Tworzenie stref buforowych jako pasów zieleni izolacyjnej od innych terenów zabudowanych.
- ❖ Wprowadzanie regulacji obligujących inwestorów do realizacji inwestycji z zastosowaniem rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko oraz tereny sąsiadujące, w tym w zakresie wskaźników zabudowy i zasad zagospodarowania terenów.
- ❖ Należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony tych obszarów.
- ❖ Należy wdrażać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

6.11. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej jako główną zasadę przyjmuje się prowadzenie racjonalnej gospodarki, natomiast w odniesieniu do leśnej przestrzeni produkcyjnej jako główną zasadę przyjmuje się podtrzymanie ekologicznej funkcji lasów oraz racjonalną gospodarkę leśną. Polityka przestrzenna w odniesieniu do rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej powinna być kształtowana według poniższych zasad:

- ❖ Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego.
- ❖ Ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych (I – III).
- ❖ Zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych.
- ❖ Zrehabilitowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym i rekreacyjno – wypoczynkowym.
- ❖ Utrzymanie zwartych kompleksów leśnych.
- ❖ Utrzymanie istniejących łąk.
- ❖ Tereny lasów mogą zostać przeznaczone pod inne funkcje (związane z koniecznością rozwoju niezbędnej infrastruktury drogowej i technicznej) tylko gdy nie ma rozwiązania alternatywnego.
- ❖ Zrównoważone kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej poprzez racjonalne wykorzystanie gospodarcze lasów do tego predysponowanych (bilansowanie zrębów z odnowieniami).
- ❖ Realizacja zalesień powinna uwzględniać zachowanie bioróżnorodności.

6.12. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Karpacz posiada Gminny Program Rewitalizacji na lata 2021-2030. Przyjęty uchwałą nr LXIII/665/23 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 25 stycznia 2023 r. Uchwałą nr LVII/612/22 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 28 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Karpacz zostały wyznaczone obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane na poprawę potencjału rozwojowego oraz poprawę warunków zamieszkiwania. W zakresie zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji ustala się:

- ❖ Wzmocnienie kapitału społecznego oraz budowa tożsamości lokalnej.
- ❖ Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających włączeniu społecznemu.
- ❖ Rozwój i promocja kultury na OR.
- ❖ Poprawę bezpieczeństwa na OR.
- ❖ Rozwój infrastruktury gospodarczej.
- ❖ Zróżnicowanie działalności gospodarczej.
- ❖ Poprawę jakości dróg oraz wzmocnienie dostępności komunikacyjnej OR.
- ❖ Rewitalizację przestrzeni publicznej i jej dostosowanie do potrzeb mieszkańców.
- ❖ Poprawę stanu środowiska oraz dostosowanie OR do skutków zmian klimatu poprzez rozwój niebieskiej i zielonej infrastruktury.

7. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary strategicznej interwencji (OSI) są określone w strategiach rozwoju jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, przestrzennych lub powiązaniach funkcjonalnych decydujących o występowaniu barier

rozwoju lub możliwych do wykorzystania potencjałów rozwojowych.

7.1. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

Teren Gminy Karpacz znajduje się poza Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) wyznaczonymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, a zatem nie stanowi miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze i obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją.

Konsekwencją tego jest to, iż w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 – Gmina Karpacz nie znalazła się w zestawieniu gmin objętych OSI.

7.2. Obszary strategicznej interwencji w Gminie Karpacz

W dotychczasowej polityce rozwoju Gminy Karpacz nie określono wewnętrznych obszarów strategicznej interwencji. Kryteria takich obszarów spełniają obszary rewitalizacji wyznaczone w Uchwale nr LVII/612/22 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 28 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji na lata 2021-2030, przyjęty uchwałą nr LXIII/665/23 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 25 stycznia 2023 r. wskazuje komplementarną ścieżkę wychodzenia ze stanu zdegradowanego, co jest spójne z ideą strategicznej interwencji.

Na terenie Gminy Karpacz występowanie stanu kryzysowego zostało zidentyfikowane na 33 ulicach. Zidentyfikowane Obszary Zdegradowane obejmują 5,4% powierzchni Gminy, a liczba osób zamieszkujących ten obszar wynosi ponad połowę mieszkańców, co przekracza dopuszczalny limit 30%. W związku z czym zostało wyodrębnionych 18 ulic, które cechują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i potrzebą rewitalizacji oraz są istotne dla rozwoju lokalnego Gminy.

Na terenie Karpacz zidentyfikowano 2 Podobszary Rewitalizacji:

Podobszar Rewitalizacji 1 (OR1) wyznaczony w centralnej części miasta obejmuje 11 ulic, w tym: Adama Mickiewicza, Dolna, Konstytucji 3 Maja, Kościelna, Łączna, Nad Łomnicą, Obrońców Pokoju, Ogrodnicza, Parkowa, Rybacka. Niektóre z powyższych ulic zostały włączone do obszaru rewitalizacji tylko częściowo. Elementem tego podobszaru jest również Zbiornik Łomnica oraz Park przy Zaporze na Łomnicy oraz kompleks leśny na Górze Pohulanka pomiędzy ulicą Wolną i Dolną, czyli dwiema ulicami charakteryzującymi się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Wskazane powyżej tereny mają istotne znaczenie dla rozwoju Gminy, a niestety charakteryzują się postępującą degradacją przestrzenną.

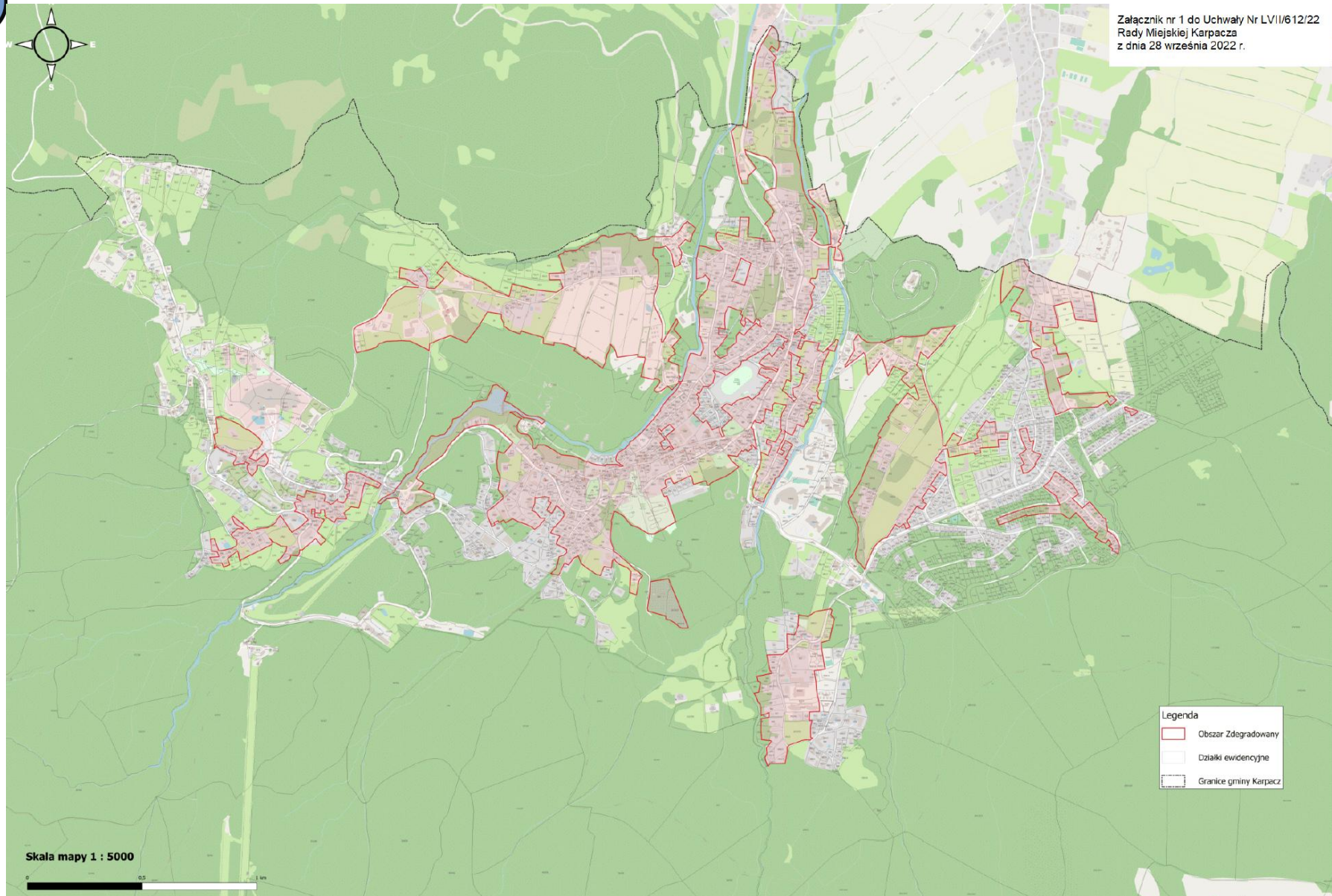
W Podobszar Rewitalizacji 2 (OR2), obejmujący północną część miasta, zostało włączonych 7 ulic, w tym: Boczna, Kolejowa, Kowarska, Myśliwska, Przemysłowa, Wielkopolska oraz Wiosenna. Do podobszaru OR2 został włączony fragment ulicy Myśliwskiej na odcinku od ulicy Kolejowej do Świętokrzyskiej.

Działania w obszarach rewitalizacji ukierunkowane będą na: aktywizację społeczną, zmniejszenia stopnia wykluczenia społecznego, marginalizację negatywnych uwarunkowań przestrzenno – funkcjonalnych, zmniejszanie negatywnego wpływu mieszkańców na środowisko, ograniczanie aktów wandalizmu i zjawiska dewastacji zieleni oraz małej architektury. Obszar rewitalizacji stanie się atrakcyjnym miejscem zamieszkania dla osób oraz pobytu dla turystów, a także będzie stanowił miejsce kreowania aktywności gospodarczej, generujące nowe miejsca pracy z jednoczesnym zmniejszaniem problemu bezrobocia i związanych z nim negatywnych zjawisk społecznych.

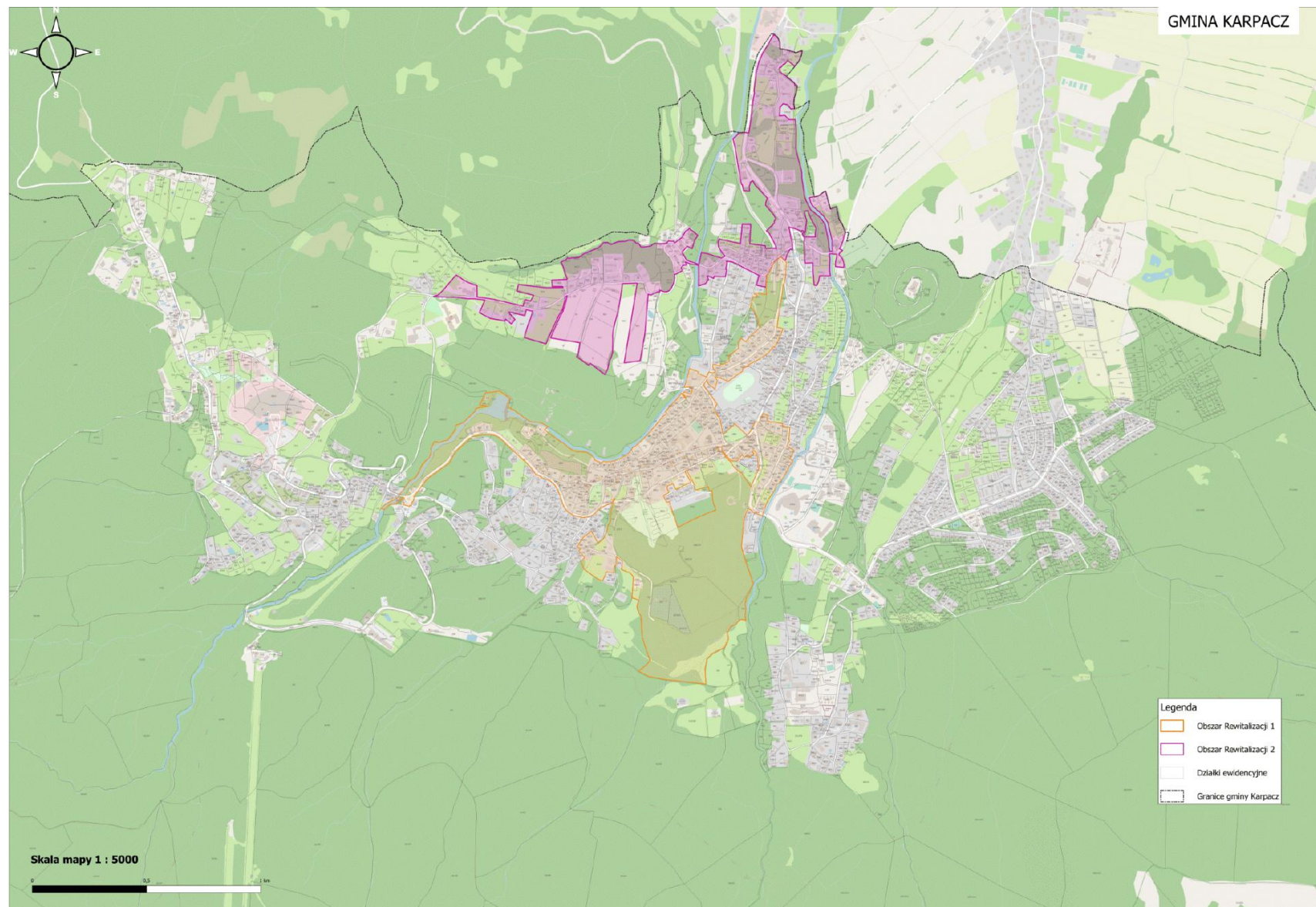

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr LVII/612/22
Rady Miejskiej Karpacza
z dnia 28 września 2022 r.

Rysunek 4 Obszary Zdegradowane na terenie Gminy Karpacz

Źródło: Uchwała nr LVII/612/22 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 28 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Karpacz

Rysunek 5 Obszary Rewitalizacji na terenie Gminy Karpacz

Źródło: Uchwała nr LVII/612/22 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 28 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Karpacz

A photograph of a white table with several wooden gears and a wooden rocket model. A hand is visible in the top left corner, another in the top right corner, and a third in the bottom left corner. The rocket model is made of light-colored wood and has three dark-colored wooden legs. The gears are also made of light-colored wood and have a central hole. The text "8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII" is overlaid on the image in a white box.

8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

8.1. Zarządzanie realizacją Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Karpacz będzie wdrażana i monitorowana przez określone podmioty. Realizację strategii wspierać będą wytyczne do tworzenia gminnych dokumentów wykonawczych.

Skuteczna realizacja wyznaczonych celów i kierunków działań dokumentu „Strategii Rozwoju Gminy Karpacz na lata 2021–2030” zależeć będzie od prawidłowego ustanowienia systemu zarządzania procesami rozwojowymi i włączeniem w te działania szerokiego grona interesariuszy wszystkich szczebli administracji

publicznej oraz sektora pozarządowego i gospodarczego. Poza określeniem systemu instytucjonalnego równie ważne będzie zarysowanie warunków organizacyjnych dla wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji Strategii.

Ze względu na długoterminową perspektywę wdrażania Strategii opisano główne założenia systemu, a szczegółowe rozwiązania będą ustalane według potrzeb wraz z postępem prac.

8.1.1. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

Wdrażanie celów i kierunków działań Strategii polegać będzie przede wszystkim na koordynacji współpracy pomiędzy zaangażowanymi w ten proces podmiotami, tj.:

Radą Miejską Karpacza, która odpowiada za:

- ❖ zatwierdzenie Strategii,
- ❖ zatwierdzenie zmian Strategii,
- ❖ nadzór nad postępami i efektami wdrażania poprzez zatwierdzanie rocznego raportu o stanie gminy, który zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym obejmuje podsumowanie działalności w zakresie realizacji Strategii.

Burmistrza Karpacza, który odpowiada za:

- ❖ nadzór nad realizacją celów i kierunków działań przyjętych w Strategii,
- ❖ zapewnienie środków finansowych na realizację celów i kierunków działań przyjętych w Strategii poprzez uwzględnienie ich w budżecie gminy i Wieloletniej Prognozie Finansowej, jak również poprzez pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania,
- ❖ monitoring, ocenę realizacji oraz opracowanie zmian Strategii,
- ❖ inicjowanie procedury zmiany Strategii.

Koordynatorem wdrażania Strategii (jednostka/osoba w strukturach Urzędu Miejskiego Karpacza), który odpowiada za:

- ❖ obsługę Burmistrza Karpacza w zakresie jego zadań związanych z realizacją Strategii,
- ❖ przepływ informacji na temat działań związanych z wdrażaniem Strategii,
- ❖ promocję efektów realizacji Strategii,
- ❖ współpracę z interesariuszami Strategii w procesie jej wdrażania.

Interesariuszami wdrażania Strategii, którzy odpowiadają za:

- ❖ realizację zadań wynikających ze Strategii,
- ❖ wnioskowanie o zmiany w Strategii,
- ❖ dostarczanie danych do monitorowania oraz oceny wdrażania Strategii.

8.1.2. Procedura monitorowania

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie poprzez następujące działania:

- ❖ zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych wskaźników, w szczególności opisanych w rozdziale Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia,

- ❖ przygotowanie i przedkładanie raportów z przebiegu realizacji Strategii w ramach raportu o stanie gminy, zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych celów kierunków działań Strategii i dostarczy danych do działań ewaluacyjnych.

8.1.3. Ewaluacja dokumentu

W związku z postanowieniami art. 10f. 5. ustawy o samorządzie gminnym – Strategia podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa. Badanie ewaluacyjne powinien przeprowadzić podmiot zewnętrzny niezależny od podmiotów wdrażających Strategię. Realizowane będą następujące rodzaje ewaluacji:

- ❖ Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – 2027 r. (ewaluacja on-going) i 2030 r. (ewaluacja ex-post).

Ocena realizacji Strategii typu on-going, poza rekomendowanym rokiem 2027, może zostać przeprowadzona w każdym momencie jej wdrażania, w sytuacji, gdy nastąpi konieczność potwierdzenia występowania przesłanek, o których mowa art. 10f. 5. ustawy o samorządzie gminnym. O potrzebie przygotowania ewaluacji on-going zdecyduje Burmistrz Karpacza na wniosek koordynatora wdrażania Strategii.

Po zakończeniu okresu realizacji Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacji ex-post. Jest to badanie podsumowujące, którego głównym celem jest określenie trwałości zrealizowanych działań oraz stopnia ich oddziaływania. Istotną rolę odgrywa odniesienie

się do założonych w Strategii celów oraz ocena, na ile udało się je osiągnąć. Ewaluacja ex-post powinna obejmować również pozytywne i negatywne czynniki wpływające na wdrażanie Strategii, a także identyfikować ewentualne wystąpienie efektów niezaplanowanych. Wyniki ewaluacji ex-post służą nie tylko kompleksowemu podsumowaniu realizacji Strategii, lecz również powinny stanowić istotne źródło informacji w strategicznym planowaniu interwencji publicznych w kolejnych latach. Decyzję o przeprowadzeniu ewaluacji ex-post podejmie Burmistrz Karpacza na wniosek koordynatora wdrażania Strategii.

- ❖ Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji / modyfikacji dokumentu.

8.1.4. Aktualizacja

- ❖ Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Karpacz dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej Karpacza na wniosek Burmistrza Karpacza. Zmiany zapisów w dokumencie możliwe będą także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców.
- ❖ Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez wydział merytoryczny we współpracy z innymi wydziałami.
- ❖ Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach,
- ❖ w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie Gminy, bądź w jej otoczeniu.
- ❖ Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2027 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.

8.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze względem Strategii Rozwoju Gminy stanowią obowiązkowe lub fakultatywne plany, programy i strategie sektorowe. Podczas tworzenia nowych i aktualizacji dotychczas obowiązujących gminnych programów, planów i strategii sektorowych, należy pamiętać by były one zgodne z treścią strategii – są one bowiem dokumentami wykonawczymi względem strategii.

Zgodność pomiędzy wskazanymi dokumentami dotyczyć będzie:

- ❖ wizji rozwoju Gminy,
- ❖ celów - opracowania wykonawcze powinny wynikać i/lub wpisywać się w cele wyznaczone w dokumencie Strategii,
- ❖ kierunków i działań,
- ❖ oczekiwanych rezultatów - wdrażanie dokumentów wykonawczych powinno wspierać osiągnięcie docelowych wartości wskaźników założonych w Strategii,
- ❖ wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej monitoringu (jeżeli dotyczy) zaleca się uwzględnienie odpowiednich wskaźników, które zostały wskazane w rozdziale pn. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej ich zarządzania (jeżeli dotyczy) zaleca się włączenie koordynatora wdrażania Strategii w procesy przepływu informacji w zakresie opracowania i wdrażania przedmiotowych planów i programów.
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej ich realizacji zaleca się wskazanie spójności tych dokumentów z niniejszą Strategią.
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze społecznej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 1. Poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców.

- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze gospodarczej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 2. Zintegrowany rozwój gospodarczy czerpiący z wewnętrznych i zewnętrznych zasobów.
 - ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze przestrzennej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 3. Atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna środowisku przestrzeń miejska.
 - ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze klimatyczno-środowiskowej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 4. Adaptacja do zmian klimatu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze.
- W powyższym kontekście dokonano przeglądu obowiązujących dokumentów wykonawczych Gminy wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą Strategią oraz wskazaniem ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian. Poniższa tabela nie wyczerpuje wszystkich dokumentów

Tabela 3 Wytczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii

Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Uwagi/Wytczne
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy	W świetle przepisów ustawy o planowaniu u zagospodarowaniu przestrzennym wyklucza się aktualizację dokumentu oraz wskazuje na konieczność uchwalenia planu ogólnego.
	Plan ogólny gminy	Zachowanie spójności celów i kierunków działań, zwłaszcza w wymiarze przestrzennym. Kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	
Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminna ewidencja zabytków	Ewentualne zwiększenie bazy obszarów lub obiektów wpisanych do ewidencji zabytków
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program ochrony środowiska	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.
	Program usuwania azbestu	Bieżąca aktualizacja.
Polityka społeczna	Gminny program rewitalizacji	Zachowanie spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii w przypadku aktualizacji lub
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	

	Miejski program wspierania rodziny	opracowania dokumentów z zakresu polityki społecznej.
	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Zachowanie spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii.
Gminny plan zarządzania kryzysowego	Wieloletnia prognoza finansowa Gminy	Uwzględnianie kierunków działań i działań sformułowanych w Strategii, pod warunkiem realności ich sfinansowania, w tym przy udziale środków zewnętrznych.
	Uchwały budżetowe	

Źródło: opracowanie własne

9. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w niniejszej Strategii jest pozyskanie i zabezpieczenie środków finansowych na realizację zaplanowanych kierunków działań i projektów.

Zróżnicowanie źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć jest szczególnie ważne, ponieważ sfinansowanie wszystkich działań z jednego źródła (np. budżetu gminy) jest niemożliwe. Z tego względu samorząd, jako operator Strategii, będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję.

Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej Gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, jak również uwarunkowań zewnętrznych (np. niestabilna sytuacja gospodarcza i geopolityczna) i wewnętrznych (niepewna gospodarka finansowa w kraju – PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzenia, zmiany systemowe itd.).

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowi wieloletnia prognoza finansowa.

Zapewnienie sprawnego realizowania działań przyczyniających się do osiągnięcia postawionych celów wymagać będzie pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Do finansowania poszczególnych przedsięwzięć służą programy krajowe i regionalne, określające obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania.

Wytyczone w Strategii działania, których wdrożenie przyczyni się do osiągnięcia stanu wskazanego w wizji gminy na rok 2030 finansowane będą m.in. z takich źródeł jak:

- ❖ środki własne Gminy Karpacz,
- ❖ środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym województwa i powiatu,
- ❖ środki pochodzące z budżetu państwa,
- ❖ środki funduszy celowych np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- ❖ fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,

Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,

- ❖ inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- ❖ środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- ❖ środki własne interesariuszy uczestniczących w realizacji Strategii,
- ❖ kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Do głównych z nich należą:

- ❖ Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- ❖ Fundusz Spójności, którego celem jest zredukowanie różnic gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju głównie poprzez duże inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska,
- ❖ Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), zajmujący się wspieraniem przekształceń struktury rolnictwa oraz wspomaganiem rozwoju obszarów wiejskich.
- ❖ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS). Celem programu jest wsparcie zrównoważonego rozwoju Polski. Głównym kierunkiem zmian ma być budowa

nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej. FEnIKS przyspieszy transformację w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.

- ❖ Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG). Program wspierający przedsiębiorców w obszarze szerokorozumianych innowacji. Duży nacisk kładzie przy tym na działalność badawczo-rozwojową, programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.
- ❖ Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce.
- ❖ Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Wymienione źródła finansowania nie stanowią zamkniętego katalogu.

Analizując zdolność gminy do realizacji zadań wynikających z zapisów Strategii, należy odnieść się do

danych historycznych przedstawiających stan finansów gminnych, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego Gminy w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych oraz wartości planowanych wydatków inwestycyjnych. W analizowanym okresie 2021-2024 z roku na rok rosły dochody budżetu Gminy, zwiększając się ze zrealizowanych dochodów w 2021 roku w wysokości 50,32 mln zł do zrealizowanych dochodów w roku 2024 w wysokości 86, 62 mln zł. Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu podstaw rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Należy wskazać wyraźny wzrost wydatków budżetowych ponoszonych przez Gminę Karpacz. W analizowanym okresie wzrosły one z 44,60 mln zł do ok. 85,96 mln zł.

Skuteczność wyznaczonych działań zależy zarówno od środków finansowych posiadanych przez gminę, jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu. Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej, dla których stanowi potencjalne uzasadnienie. Jako uzupełnienie środków gminnych należy wskazać aktywną współpracę z partnerami społecznymi, w tym organizacjami pozarządowymi, które niejednokrotnie mają szersze możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe.

Ramy finansowe realizacji Strategii określać będzie budżet gminy oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Karpacz. Ze względów formalnych i praktycznych nie ma możliwości określenia pozabudżetowych ram finansowania Strategii, w szczególności w zakresie podmiotów spoza sektora finansów publicznych.

10. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1 Spójność zaplanowanych celów strategicznych w Strategii Rozwoju Gminy Karpacz z dokumentami wyższego rzędu.....	46
Tabela 2 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	49
Tabela 3 Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii	88
Rysunek 1 Położenie Gminy Karpacz	15
Rysunek 2 Koncepcja SMART opracowania celów.....	27
Rysunek 3 Jednostki strukturalne Gminy Karpacz	70
Rysunek 4 Obszary Zdegradowane na terenie Gminy Karpacz	82
Rysunek 5 Obszary Rewitalizacji na terenie Gminy Karpacz	83
Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Karpacz w latach 2014-2024.	8